

VERİMLİLİK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEMİZ ÜRETİM ÇALIŞMA GRUBU

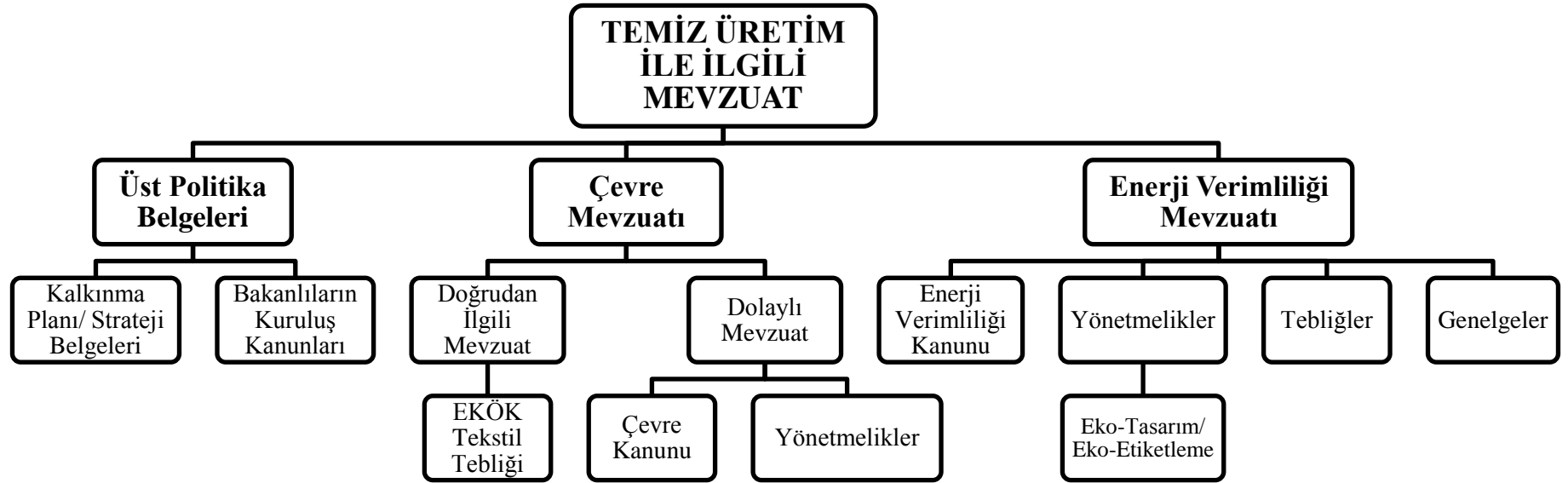
MEVZUAT ENVANTERİ ÖZETİ VE DEĞERLENDİRME RAPORU

11.05.2012, Ankara

İÇİNDEKİLER

1. Temiz Üretimle İlgili Mevzuat Envanteri Özeti Şeması	2
2. Temiz Üretimle İlgili Mevzuata İlişkin Değerlendirme	3
3. Temiz Üretimle İlgili Mevzuat Envanteri Tablosu	
- Üst Politika Belgeleri	5
- Çevre Mevzuatı	23
- Enerji Verimliliği Mevzuatı	45

1. TEMİZ ÜRETİM İLE İLGİLİ MEVZUAT ENVANTERİ ÖZETİ ŞEMASI

2. TEMİZ ÜRETİMLE İLGİLİ MEVZUATA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Çalışmanın amacı temiz üretim konusu ile doğrudan ve dolaylı olarak ilgili olabilecek mevzuatı incelemek ve mevzuatın ilgili bölümlerini içeren “Temiz Üretim İlişkin Mevzuat Envanteri” oluşturmaktır. Temiz üretim/eko-verimlilik konusuna ilişkin mevzuat incelenirken mevzuat metinleri üç ana başlıkta sınıflandırılmıştır. Bu ana başlıklar şu şekildedir: üst politika metinleri, çevre mevzuatı ve enerji verimliliği mevzuatı.

Üst politika metinlerinde öncelikli olarak Kalkınma Planları, çeşitli uzun vadeli Strateji Belgeleri ele alınmış ve bu metinlerde konuya nasıl bir bakış açısı ile yaklaşıldığı ortaya konulmuştur. Aynı şekilde bu konunun farklı Bakanlıkların görev alanları kapsamında (özellikle 2011 yılında Bakanlıkların teşkilat yapılarını düzenleyen yeni KHK’lar ile) sıralanması nedeniyle bu ilgili Bakanlıkların Kuruluş Kanunlarında yer alan konuya ilişkin hükümler de incelenmiştir.

17/08/2011 tarihli ve 28028 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 649 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin bazı maddeleri değiştirilmiş, Milli Prodüktivite Merkezi Kuruluş Kanunu yürürlükten kaldırılarak Bakanlığa bağlı Verimlilik Genel Müdürlüğü adı altında yeni bir birim oluşturulmuştur. Söz konusu KHK’nın Verimlilik Genel Müdürlüğünün görevlerini düzenleyen 4 üncü maddesinin “ç” fıkrasında “İşletmelerin temiz üretim program ve projeleri hazırlamasına ve uygulamasına yönelik faaliyetlerde bulunmak” hükmü yer almaktadır. Bunun yanı sıra öncesinde de, mülga Milli Prodüktivite Merkezi’ne Bakanlığın 23.03.2011 tarih ve 748 sayılı yazısı ile “Türkiye Sanayi Stratejisi(2011-2014)” belgesi kapsamında, “Ulusal Eko-Verimlilik Merkezi’nin kurulması çalışmalarının yürütülmesi” görevi verilmiştir. Genel Müdürlüğümüz tarafından 2011 yılında başlatılan çalışmalar kapsamında oluşturulan “Temiz Üretim Çalışma Grubu” bu görevin yerine getirilmesi amacıyla çeşitli alt gruplar halinde faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu alt çalışma gruplarından birinin görevi de “*Temiz Üretim İlişkin Mevzuat Envanterinin Hazırlanması*” şeklinde belirlenmiştir. Bu rapor, Temiz Üretim Alt Grup-1 tarafından hazırlanmış olup, bu alandaki mevzuat metinlerine ilişkin bir envanter niteliğindedir.

Çevre mevzuatına ilişkin yürütülen çalışmalarda ise temiz üretime doğrudan atıf yapan mevzuat ile *atık önleme, atık azaltma, doğal kaynak verimliliği* gibi konuları içermesi bakımından dolaylı olarak ilgili kabul edilebilecek diğer mevzuat metinleri incelenmiştir. Bu bağlamda doğrudan ilgili olarak sınıflandırılabilir ilk ve tek mevzuat olup 14 Aralık 2011 tarihli Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe giren, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının hazırladığı Tekstil Sektöründe Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Tebliği’ne ilişkin değerlendirmeler Tebliği’nin yayımlanmasını takiben Temiz Üretim Çalışma Grubu ile paylaşılmıştır. Söz konusu Tebliğ, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının AB Çevre Mevzuatında yer alan Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Direktifinin (IPPC) iç mevzuata aktarımı konusunda yürüttüğü çalışmalar kapsamında yayımlanmış olup, çalışmaların farklı sektörlerde yayımlanacak tebliğlerle devam etmesi ve Direktifin de 2018 yılında iç mevzuata aktarılması beklenmektedir. Bu bağlamda IPPC Direktifi ise kirliliğin bütüncül bir biçimde önlenmesi yaklaşımına sahip olması ve Mevcut En İyi Tekniklere ilişkin hükümler içermesi bakımından temiz üretimle ilişkilendirilebilmektedir.

Temiz üretimle dolaylı olarak ilgili olabilecek çevre mevzuatının incelenmesinde ise öncelikle Çevre Kanunu göz önünde bulundurulmuştur. Amacı çevrenin sürdürülebilir bir biçimde korunmasını sağlamak olan Kanun, kirlilik önleme, sürdürülebilir kaynak kullanımı, doğal kaynakların ve enerjinin verimli kullanımı, atıkların kaynağında azaltımı ve geri dönüşümü gibi konularda içerdikleri hükümler dolayısıyla temiz üretimle ilişkilendirilebilir. Benzer şekilde Atık

Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik ve Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği de; *doğal kaynakların olabildiğince az kullanıldığı temiz teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanımı, çevreye zarar vermeyecek veya en az şekilde zarar verecek ürünlerin geliştirilmesi ve pazarlanması ve atıkların geri kullanımı, geri dönüşümü, geri kazanımı* vb. konularda çeşitli hükümler içermektedir.

Çevre mevzuatının diğer tüm yönetmelikleri yatay kesen yatay yönetmeliklerinden olan Çevre Denetimi Yönetmeliği, Çevre Görevlisi ve Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik ve Çevre Kanununca Alınması gereken İzin ve Lisanslar Hakkındaki Yönetmelik ise başta Tekstil Sektöründe Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Tebliği olmak üzere endüstriyel tesislerle ilgili tüm çevre mevzuatının atıf yaptığı yönetmelikler olup, bu yönetmeliklerin çevre görevlisi, çevre danışmanlık firmaları, çeşitli izin ve lisanslar vb. konular bağlamında temiz üretim mevzuatında atıf yapılan bölümleri hazırlanan Envantere dâhil edilmiştir.

Benzer şekilde çevre mevzuatının atık bazlı yönetmeliklerinden olan; Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği, Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği, Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği, Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Yönetmeliği de Türkiye’de ve Avrupa Birliği’nde atık yönetiminin temel prensipleri olan atığın kaynağında önlenmesi, atık azaltımı ve geri kazanımı, ürünlerin tehlikeli ve zararlı maddeler içermeyecek şekilde tasarımı ve üretimi konusunda çeşitli hükümler içermektedir.

Öte yandan çevre mevzuatının alıcı ortam bazlı yönetmelikleri olan; Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği, Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelik ve Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi yönetmeliği ise su kirliliği, hava kirliliği, toprak kirliliği ve gürültü kirliliğini önleyecek ve azaltacak tedbirleri içermekte, ilgili emisyon sınırlarını belirtmekte, emisyonların ve çevresel zararın azaltımını kapsamaktadır.

Bunların yanında bir de konuyla ilgili olarak Enerji Verimliliği Mevzuatı, Enerji Verimliliği Strateji Belgesi 2012-2023’nden başlayarak, ilgili Kanun, Yönetmelik, Tebliğ ve Genelgeler de değerlendirilmiştir. Ayrıca, Eko- Tasarım ve Eko-Etiketlemeye ilişkin mevzuat da hem çevre hem de enerji boyutlarını ilgilendirdiğinden mevzuat envanteri kapsamına alınmıştır. Enerji verimliliği mevzuatını oluşturan temel yapı Enerji Verimliliği Kanunu’dur. Bu kanun ve sonrasında yürürlüğe giren ikincil mevzuat ile birlikte enerji verimliliği politikasının yöneldiği sanayi, binalar, ulaşım ve diğer konular üzerinde yönetmelikler ve tebliğler çıkarılmıştır. Bu yönetmelikler arasında temiz üretim faaliyetleri bağlamında en ilgi çekici olanı yönetmelik Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik olarak gözükmektedir.

Temiz üretimle doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkisi olan tüm bu sayılan mevzuat metinleri, gerek strateji belgelerinin yürürlük tarihleri gerekse diğer mevzuata ilişkin uygulama Tebliğleri sürekli ve düzenli olarak yenilerinin yayınlanması nedeniyle izlenmesi ve güncellenmesi gereken metinlerdir. Bu kapsamda, Temiz Üretim Çalışma Grubunun bundan sonra dönemde ilgili mevzuatın tümünü düzenli ve sürekli takibi ve yapılan güncellemeleri izlemesi gerekmektedir.

3. TEMİZ ÜRETİM İLE İLGİLİ MEVZUAT ENVANTERİ TABLOSU

KAPSAM	TEMİZ ÜRETİM İLE BAĞLANTISI	NOTLAR VE AÇIKLAMALAR
ÜST POLİTİKA BELGELERİ		
9. Kalkınma Planı (2007-2013) Yürürlük Tarihi: Resmî Gazete(Mükerrer)Tarih: 01/07/ 2006 Sayı: 26215 Sorumlu Kurum: Kalkınma Bakanlığı		
<p>Plan Türkiye'nin ekonomik, sosyal ve kültürel alanlarda bütüncül bir yaklaşımla gerçekleştireceği dönüşümleri ortaya koyan temel politika dokümanıdır. Bu kapsamda Dokuzuncu Kalkınma Planı, “İstikrar içinde büyüyen, gelirini daha adil paylaşan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip, bilgi toplumuna dönüşen, AB'ye üyelik için uyum sürecini tamamlamış bir Türkiye” vizyonu ve Uzun Vadeli Strateji (2001-2023) çerçevesinde hazırlanmıştır.</p> <p>...</p> <p>Dokuzuncu Kalkınma Planı, AB'ye üyelik sürecine katkı sağlayacak temel strateji dokümanı olarak tasarlanmıştır. Bu nedenle Plan dönemi AB mali takvimi dikkate alınarak 2007-2013 yıllarını kapsayacak şekilde 7 yıllık olarak belirlenmiştir.</p> <p>...</p> <p>Temel İlkelerinden biri: “Doğal ve kültürel varlıklar ile çevrenin gelecek nesilleri de dikkate alan bir anlayış içinde korunması esastır.” anlayışıdır.</p>	<p>Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi</p> <p>“159. Hızlı nüfus artışı ve sanayileşme süreci doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı üzerinde önemli bir baskı unsuru olmaya devam etmektedir. Çevrenin korunması ve üretim sürecinin olumsuz etkilenmemesi açısından doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı konusunda kurum ve kuruluşlar arasındaki görev ve yetki dağılımındaki belirsizlikler yeterince giderilememiştir.”</p> <p>“160. AB'ye uyum sürecinde, atık yönetimi, doğa koruma, gürültü ve çevresel etki değerlendirme konularında ilerleme sağlanmasına rağmen, çevre alanında hala çok sayıda düzenlemeye gereksinim bulunmaktadır. Ancak, uyumun gerektirdiği yüksek maliyetli yatırımların fazlalığı bu alanda özel sektörün katılımı da dahil yeni finansman yöntemleri arayışını gündeme getirmiştir. Bu kapsamda mevzuat uyumunun sağlanması ve gerekli ilave yatırımların yapılabilmesi için uzun bir zaman dilimine ihtiyaç vardır.”</p> <p>...</p> <p>“163. Çevresel izleme, denetim ve raporlama sisteminin altyapısının geliştirilerek uygulamaların etkinleştirilmesi, ilgili kuruluşlar arasında bilgi akışının ve paylaşımının bütüncül bir sistemle sağlanması ihtiyacı</p>	

	<p>devam etmektedir.”</p> <p>....</p> <p><i>Çevrenin Korunması ve Kentsel Altyapının Geliştirilmesi</i></p> <p>“453. Gelecek kuşakların ihtiyaçlarını gözeterek, doğal kaynakların koruma ve kullanma koşulları belirlenecek ve bu kaynaklardan herkesin adil biçimde yararlanmasını sağlayacak şekilde çevre yönetim sistemleri oluşturulacaktır.”</p> <p>...</p> <p>“455. Tüm sektörlerde yatırım, üretim ve tüketim aşamalarında kirleten ve kullanan öder ilkelerini dikkate alan araçlar etkili bir biçimde kullanılacaktır. AB’ye uyum kapsamında çevre standartları ve yönetimini belirleyen hukuki düzenlemeler güncelleştirilirken ülke koşulları ve kamu yönetiminde etkinlik gözetilecektir.”</p> <p>...</p> <p><u>“463. Sanayide çevre dostu tekniklerin uygulanmasıyla hammadde kullanımındaki etkinlik artırılarak daha verimli üretim gerçekleştirilecek ve atıklar azaltılacaktır.”</u></p> <p>....</p> <p>“466. Su, atık su, katı atık gibi çevre korumaya yönelik altyapı tesislerinin yapılmasında, bakımında ve işletilmesinde ülke şartlarına en uygun sistem ve teknolojiler tercih edilecektir.”</p> <p>...</p> <p><i>Sanayi ve Hizmetlerde Yüksek Katma Değerli Üretim Yapısına Geçişin Sağlanması</i></p> <p>....</p> <p>“519. Sanayi ve çevre politikalarının uyumu gözetilerek büyümenin sürdürülebilirliği sağlanacaktır. Sanayide, insan sağlığına ve çevre kurallarına uygun üretim yapılacak, sosyal sorumluluk standartlarının gözetilmesine önem</p>	
--	--	--

	<p>verilecektir.” “521. Tekstil, hazır giyim ve deri sektöründe ileri teknolojiler içeren ve çok fonksiyonlu ürünler geliştirilecek ve Ar-Ge çalışmaları özendirilecektir. Bu sektörlerde hızlı değişen modanın yakın takibi, modayı etkileme ve moda tasarımına bağlı olarak ürün farklılaştırması yoluyla rekabet gücü sürdürülecektir.” ... “523. Demir-çelik sektöründe kaliteli ve katma değeri yüksek ürünlerin geliştirilmesine ve çevrenin korunmasına yönelik Ar-Ge çalışmaları desteklenecektir.” ...</p>	
<p>9. Kalkınma Planı Çevre ÖİK Raporu Yürürlük Tarihi: 2007 Sorumlu Kuruluş: Kalkınma Bakanlığı (Devlet Planlama Teşkilatı)</p>		
<p>Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) hazırlık döneminde Türkiye’de çevre politikasının temel ilkelerini ve çevre yönetiminin gelişme doğrultusunu belirlemek amacıyla bu dönemde çevre sorunları ile ilgili olarak ulusal ve uluslararası alanda yaşanan gelişmeler, ekonomik, yönetsel ve tüzel açıdan meydana gelen değişimler çerçevesinde değerlendirilmektedir. Çevre Özel İhtisas Komisyonu çalışmalarına dayanak noktası oluşturan vizyon şöyle belirlenmiştir: <i>“Bugünkü ve gelecek kuşakların temel gereksinimlerinin sağlandığı, yaşam kalitesinin artırıldığı, biyolojik çeşitliliğin korunduğu, doğal kaynakların sürdürülebilir kalkınma yaklaşımıyla akılcı yönetildiği, sağlıklı ve dengeli çevrede yaşama hakkını gözeterek politik-yönetsel anlayışın egemen olduğu bir Türkiye.”</i></p>	<p>Geleceğe Dönük Strateji Çevre Politikası ve Yönetimi</p> <p>....</p> <ul style="list-style-type: none"> • “Yenilenebilir enerji kullanımının ve enerji verimliliğinin artırılması, temiz üretimin desteklenmesi. • Üretimden tüketime kadar etkin bir çevre yönetimi için uluslararası standartlarda, çevre teknolojilerini üreten yerli sanayinin desteklenmesi.(sf.67)” <p>...</p> <p>Yenilenebilir Enerji Kullanımının ve Enerji Verimliliğinin Artırılması, Temiz Üretimin Desteklenmesi</p> <p>“Türkiye’nin sera gazı salımlarını azaltma seçenekleri arasında, enerji tasarrufu ve enerjinin verimli kullanımı etkinlikleri ve çalışmaları; yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları ve teknolojileri; temiz üretim teknolojilerinin kullanımı ve</p>	

	<p>geliştirilmesi öne çıkmaktadır. Bu seçenekler kapsamında, strateji belirleme, eğitim, araştırma-geliştirme projeleri dahil olmak üzere, teknoloji yenileme, yatırım vb. projelerin hızlı bir biçimde hayata geçirilmesi; yeni projelerin yapılması; söz konusu projelere devlet desteğinin sağlanması; özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının işbirliğinde finans mekanizmaları ve modellerinin geliştirilmesi (düşük faizli krediler, teşvikler, hibelerin kredilendirilmesi, vb.); destek programları ve fonların oluşturulması gerekmektedir.”</p> <p>Çevre Veri Tabanı</p> <p>“Sağlıklı bir veri tabanına ulaşma amacı doğrultusunda, çevresel konularla ilgili her türlü verinin kaynağında kayıt altına alınması için gerekli düzenlemelerin yapılması ve belirlenmiş zaman aralıklarında veri tabanına düzenli ve sürekli aktarım sağlayacak bir sistemin kurulması gerekmektedir. Etkili bir çevre yönetiminin sağlanabilmesi için öncelikle ilgili taraflarca kolayca ulaşılabilen, saydam, izlenebilen sağlıklı veri tabanının geliştirilmesi zorunludur.”</p>	
<p>9. Kalkınma Planı Tekstil, Deri Ve Giyim Sanayii Alt Komisyon Raporu Yürürlük Tarihi: 2007 Sorumlu Kuruluş: Kalkınma Bakanlığı (Devlet Planlama Teşkilatı)</p>		
<p>Dokuma ve giyim sanayi, Birleşmiş Milletler İstatistik Ofisi tarafından hazırlanan "Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflandırması" (ISIC Rev.3) Cetvelinde imalat Sanayi Kapsamında 17 ve 18 inci Bölümlerde sınıflandırılmaktadır.1 Bu sınıflandırma kapsamında toplanan istatistikler 1997 yılından itibaren hazırlanmaktadır. Sektör, daha önceki tarihli imalat istatistiklerinde Birleşmiş Milletler İstatistik Ofisi tarafından hazırlanan "Ekonomik Faaliyetlerin Uluslararası Standart Sanayi Sınıflandırması" (ISIC Rev.2, 1971) kapsamında 32 nci</p>	<p>Çevre Uygulamalarında Muhtemel Gelişmeler ve Etkileri</p> <p>“Konfeksiyon sanayiinin normal evsel atıklarının dışında, havaya, suya veya toprağa herhangi bir zararlı emisyonu söz konusu değildir. Nispeten düşük elektrik enerjisi tüketen, ütüler için tükettiği çok az buhar dışında ısı enerjisi tüketmeyen, gürültüsü fazla olmayan, kısacası meskun mahallerde bile kurulabilecek bacasız bir sanayi dalıdır. Örme makineleri (yuvarlak, düz, çorap) çok fazla elektrik tüketmeyen, fazla gürültü yapmayan, klimasız ortamlarda da (fazla kuru ve sıcak</p>	

<p>Bölümde Dokuma, Giyim Eşyası ve Deri Sanayi olarak sınıflandırılmaktaydı2 . Diğer taraftan aynı sektör, Türkiye tarafından 1989'dan bu yana dış ticaret işlemlerinde kullanılan ve Armonize Sistem Nomanklatürü esasında hazırlanan Gümrük Giriş Tarife Cetvelinde XI. Bölümde sınıflandırılmaktadır.3 Dış ticarete ait bu sınıflandırma ISIC Rev.3 Cetvelinde dokuma ve giyim olarak sınıflandırılmayan eşyayı da kapsamaktadır.</p> <p>Hazırgiyim ve konfeksiyon sektörü, genel anlamda dokuma ve örme kumaşlardan kadın, erkek ve çocuklar için gerek iş hayatında gerekse normal günlük hayatta olmak üzere günün her saatinde giyilmek üzere üretilmiş tüm dış giysiler ile iç giysileri, bunların aynı malzemelerden olmasa da aksesuarlarını ihtiva eder. Bu tarifte , erkek giysileri ile erkek çocuk giysileri arasında, kadın giysileri ile kız çocuk giysileri arasında veya modern giysiler ile yöresel giysiler arasında herhangi bir fark gözetilmemektedir.</p> <p>Diğer yandan yatak örtüsü, nevresim takımı, tuvalet ve mutfak bezleri gibi dikiş ile birleştirilerek veya kenarları dikilerek hazır eşya haline getirilmiş ev tekstili ürünleri ile kamp eşyası gibi hazır eşyalar da elyaf, iplik ve kumaşlar gibi tekstil makinelerinden imalattan çıktığı haliyle değil de dikiş ve benzeri işlemler sonrasında piyasaya sunulduklarından, hazırgiyim ve konfeksiyon sektörü içerisinde değerlendirilmektedir. Bu raporda, Türk Gümrük Tarife Cetveli'nde 61, 62 ve 63. fasıllar kapsamı dokuma ve örme giyim eşyaları, aksesuarları ile hazır eşyalar hazırgiyim ve konfeksiyon sektörü içerisinde değerlendirilmektedir.</p>	<p>ortamlarda basit bir nemlendirmeye) çalışabilen, dolayısıyla meskun mahallerdeki küçük atelyelerde bile çalışabilen makinelerdir. iplik fabrikaları nispeten yüksek elektrik enerjisi tüketen, klimalar için tükettiğinin dışında pek ısı enerjisi tüketmeyen, nispeten gürültülü fabrikalardır.</p> <p>Dokuma fabrikaları nispeten yüksek elektrik enerjisi tüketen, klimaların yanında hasıllama için de ısı enerjisi tüketen, çok gürültülü işletmelerdir (Buldan, Babadağ, Karahallı... gibi kasabalardaki evlerde bulunan dokuma tezgahlarının, gürültü nedeniyle, gece 23.00 – 7.00 arasında çalıştırılması yasaklanmıştır). Terbiye fabrikaları ise, iplik ve dokumaya nazaran oldukça daha az elektrik enerjisi, fakat çok daha fazla miktarda ısı enerjisi tüketen, aynı zamanda suya ve havaya yüksek miktarda emisyonun söz konusu olduğu işletmelerdir. Dolayısıyla Tekstil Terbiye işletmeleri dikkat edilmediği, önlem alınmadığı takdirde çevreye zarar verebilme tehlikesinin yüksek olduğu işletmelerdir.(sf.173)”</p>	
--	--	--

Türkiye Sanayi Strateji Belgesi (2011- 2014) AB Üyeliğine Doğru Yürürlük Tarihi: 2011- 2014 Yüksek Planlama Kurulunun 7 aralık 2012 tarih ve 2010/38 sayılı kararıyla onaylanmıştır. **Sorumlu Kuruluş:** Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Türkiye'nin rekabet gücünü artırmaya yönelik vizyonunu, planını ve detaylı tedbirlerini içermektedir.

Mevcut Durum

“250. Sanayinin önümüzdeki dönemde sürdürülebilir bir şekilde büyümesi, çevre politikalarına ve bu politikaların enerji politikalarına yansması ile yakından ilişkilidir. Türkiye’deki enerji üretiminin yüksek oranda ithal fosil yakıtlara dayalı olması nedeniyle, ithal enerji arzında oluşabilecek dalgalanmalardan sanayi üretimi doğrudan etkilenmeye açıktır. Bu nedenlerle, hem iklim değişikliği ile mücadele etmeye yönelik olarak enerji üretiminde sera gazı emisyonlarını sınırlandırmak, hem de sürdürülebilir kalkınma için enerji arz güvenliğini sağlamak ciddi öncelikler haline gelmektedir. 251. Bu önceliklerin yerine getirilmesi ise **temiz enerji üretiminin ve enerji kullanımındaki verimliliğin artırılması ile yakından ilişkilidir.** Temiz enerji arzının artması ise temel olarak yenilenebilir enerji kaynakları olan su, rüzgâr, Güneş ve jeotermal gibi kaynaklardan yararlanılarak enerji üretiminin artırılması ile mümkün olacaktır. Bu sayede, sanayi sektöründe önümüzdeki dönemde artması beklenen enerji talebi, sera gazı emisyonuna yol açmayan enerji kaynakları ile kısmen karşılanabilecektir. Öte yandan, bu kaynaklardan sağlanan enerjinin yeterli olmayacağı göz önünde bulundurulduğunda, sanayi sektörü ile diğer sektörlerde enerji verimliliğinin artırılması zorunludur. Bu noktada özellikle doğru çevre politikalarının uygulanması ve doğru düzenlemeler yapılması ile

Bu kapsamda 2011 yılı içinde Mülga MPM, “Ulusal Eko-Verimlilik Merkezi’nin kurulması çalışmalarının yürütülmesi” ile ilgili yetkili ve görevli kılınmış (Bakanlığın 23.03.2011 tarih ve 748 sayılı yazısı ile) ve MPM’nin kapatılarak Verimlilik Genel Müdürlüğü şeklinde Bakanlığın ana hizmet birimi haline getirildiği 649 sayılı KHK ile “temiz-üretim” ile ilgili çalışmalar Genel Müdürlüğümüzün görevleri arasına eklenmiştir.

	<p>işletmeleri verimli enerji kullanımına yönlendirmek önem arz etmektedir.</p> <p><u>252. Temiz üretim süreçlerine geçişle birlikte birçok sektörde verimlilik artışları zorunlu hale gelecektir. Bu süreçte, özellikle enerji, imalat sanayi ve ulaştırma sektörlerinde yanma verimliliğini artıran projelerin uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir. Söz konusu teknoloji değişikliği, çevre ve enerji teknolojilerini önemli düzeyde yatırım yapılabilecek sektörler arasında sokmaktadır. Bu sektörlerin Türkiye’de gelişmesi özellikle çevre alanındaki düzenlemelerin etkin bir şekilde uygulamaya geçirilmesi ile mümkün olacaktır.”</u></p> <p>...</p> <p>“262. AB müktesebatında atık yönetimi ve su kalitesi alanlarında da sanayi sektörünün göz önünde bulundurması gereken düzenlemeler yer almaktadır. Atıklar konusunda, tehlikeli atıklar, ambalaj atıkları ve tıbbi atıkların kontrolüne ilişkin mevzuat ile su kalitesi alanında 2006/113/EC sayılı Kabuklu Su ürünlerinin Yetiştirildiği Suların Kalitesine İlişkin Direktif ve 76/160/EEC sayılı Yüzme Sularının Kalitesine İlişkin Direktif bu alanda çalışan küçük işletmeleri de ilgilendirmektedir. Diğer taraftan, sanayinin katı atıklar ve atık su alanındaki performansında çeşitli iyileşmeler bulunmaktadır.”</p> <p>...</p> <p>Politikalar</p> <p>267. Türk Sanayine sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda yön vermek amacıyla aşağıdaki politikaların uygulanması benimsenmiştir:</p> <p>....</p>	
--	--	--

“c. Temiz üretim ile örtüşen ve sürdürülebilir kalkınma, ekonomik gelişim ve çevresel performansı birlikte ele alarak, iş mükemmelliği ile çevresel mükemmelliğe bir arada odaklanan, kaynakların verimli kullanılması ve çevreyle uyumlu üretim prensiplerinin benimsenmesi doğrultusunda, kaliteli ürün ve hizmet üretilmesi yoluyla işletmelerin rekabet edebilme yeteneklerini artıran eko-verimlilik programlarının ülke genelinde uygulanması sağlanacaktır.”

....

Eylem Planı No:44

Eylemin adı:

1.5. Firmaların

Teknolojik Gelişimi

Ulusal eko verimlilik

programları uygulanması,

sonuçlarının izlenmesi ve

değerlendirilmesi

sağlanacaktır.

Sorumlu Kuruluş:

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kurum ve Kuruluşlar:

Milli Prodüktivite

Merkezi, TÜBİTAK,

KOSGEB, TTGV,

Üniversiteler, Sanayi ve

Ticaret Odaları

Performans Göstergesi:

Ulusal eko verimlilik programının

oluşturulması.1 adet Eko

Verimlilik Merkezi oluşturulması.

Süre:

2011-2014

Yapılacak İşlem ve Açıklama:

"MDG - F 1680

	<p>Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi" projesi kapsamında, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Birleşmiş Milletler Sınai Kalkınma Teşkilatı (UNIDO) işbirliğinde iklim değişikliği risklerinin sanayiye adaptasyonunu içeren Eko Verimlilik (Temiz Üretim) Programı ile MPM tarafından TÜBİTAK 1001 Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projelerini Destekleme Programı kapsamında "Endüstriyel Verimlilik ve Çevresel Performansın KOBİ'ler Düzeyinde Paralel Olarak Geliştirilmesi" konulu projeler yürütülmektedir. Aynı amaca hizmet eden ancak; il, işletme veya sektör bazında devam eden yukarıda değinilen lokal uygulamalardan elde edilecek çıktılar ışığında Türkiye genelinde bir ulusal eko verimlilik programı projesi uygulanması ve ülkemiz sanayisinin ve organize sanayi bölgelerinin yoğun olduğu bir bölgede bir <u>"Eko verimlilik Merkezi"</u> <u>kurulması</u> <u>öngörülmektedir."</u></p>	
--	--	--

KOBİ Stratejisi Eylem Planı (2011-2013) Yürürlük Tarihi: 2011-2013 Sorumlu Kuruluş:KOSGEB

2011-2013 dönemini kapsayan KOBİ Stratejisi ve Eylem Planının amacı, ekonomimizin itici gücü olan KOBİ'lerin her bakımdan desteklenmesi, etkinlik ve verimliliklerinin artırılması için üç yıllık dönem boyunca izlenecek yol haritasını belirlemektir.

Eylem/Proje No: 2.5.5: Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Kapasitesinin Geliştirilmesi Eko Verimlilik Programı yürütülecektir.

Açıklama:

“İklim değişikliği risklerinin sanayiye adaptasyonunu içeren “UNIDO-Eko Verimlilik (Temiz Üretim) Programı” kapsamında; Türkiye’de kırsal ve kıyı bölgelerinde kalkınma üzerinde tehdit oluşturan iklim değişikliği risklerinin yönetimi için kapasite geliştirmeye yönelik olarak Adana, Kayseri ve Niğde illerini içeren Seyhan Havzası Bölgesinde eko-verimlilik/temiz üretim ile ilgili farkındalık yaratma, kapasite oluşturma faaliyetleri ve gösterim projelerinin uygulanması hedeflenmiştir.”

Sorumlu Kuruluş: Sanayi ve Ticaret Bakanlığı

İşbirliği Yapılacak Kuruluş: TTGV, ODTÜ

*Tamamlanma Tarihi:*2011

Beklenen Etki:

Sanayide ekoverimlilik konularında kapasite geliştirilmesi, uluslararası çevre standartlarına uyumunun sağlanarak sanayinin rekabet avantajının artırılması ekoverimlilik ile ilgili yatırım projelerinin teşvik edilmesi, Seyhan nehri havzasında pilot ekoverimlilik uygulamalarının gerçekleştirilip ulusal çapta yaygınlaştırılması, ekoverimlilik merkezi kurulması

AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi(UÇES) Yürürlük Tarihi: 2007-2023 Sorumlu Kuruluş: Çevre ve Orman Bakanlığı (2006)

UÇES dokümanı; çevre müktesebatının uyumlaştırılmasındaki hedefleri de dikkate alarak, çevre politikalarının geliştirilmesi ve uygulanmasındaki

Çevre Korumada Yaşanılan Darboğazlar ve Riskler
“Çevresel izinlerde sadece tesis çıkışına ait çözümlerin istenmesi temiz üretim yaklaşımıyla örtüşmemektedir.

<p>kapsamlı koordinasyon rolü gereği Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından; çevre konusunda önemli rolleri ve sorumlulukları olan ilgili pek çok kurum ve kuruluşla birlikte hazırlanmıştır.</p>	<p>Ancak, son yıllarda özellikle Çevre ve Orman Bakanlığınca denetleme ve yaptırımın yanı sıra uygun teknolojilerin belirlenmesi ve kullanılması yönünde uygulamalar hız kazanmıştır. Gerek atıksu ve gerek atık yönetimi konusunda, kirliliği kaynağında azaltma, geri kazanım, temiz üretim ve ölçek ekonomisinin kullanılarak sistem çözümü yaklaşımları uygulanarak önemli neticeler alınmaya başlanmıştır.(sf.5)”</p>	
<p>Enerji Verimliliği Strateji Belgesi (2012- 2023) Yürürlük Tarihi: 25.02.2012 Sorumlu Kuruluş: Enerji ve Tabii Kaynakları Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü</p>		
<p>Bu belge ile sonuç odaklı ve somut hedeflerle desteklenmiş bir politika seti belirlenmesi ve hedeflere ulaşmak için yapılması zorunlu eylemlerin, bu eylemlerin yerine getirilmesinden sorumlu kuruluşlarla birlikte tanımlanması; kamu kesimi, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımcı bir yaklaşımla ve işbirliği çerçevesinde hareket etmesinin sağlanması amaçlanmıştır. Belge ile 2023 yılında Türkiye'nin GSYİH başına tüketilen enerji miktarının (enerji yoğunluğunun) 2011 yılı değerine göre en az %20 azaltılması hedeflenmektedir.</p> <p>Belge kapsamında VGM'ye de yüklenen bazı görev ve sorumluluklar bulunmaktadır.</p>	<p>Belgenin giriş bölümünde konunun önemi ve çevreyle ilişkisi de kısaca şu şekilde tanımlanmıştır: “Enerji verimliliği; enerjide arz güvenliğinin sağlanması, dışa bağımlılıktan kaynaklanan risklerin azaltılması, enerji maliyetlerinin sürdürülebilir kılınması, iklim değişikliği ile mücadelenin etkinliğinin artırılması ve çevrenin korunması gibi ulusal stratejik hedefleri tamamlayan ve bunları yatay kesen bir kavramdır. Sürdürülebilir kalkınmanın önemini gittikçe daha çok anlaşıldığı günümüzde, enerji verimliliğine yönelik çabaların değeri de aynı oranda artmaktadır. Bu çerçevede; enerji üretimi ve iletiminden nihai tüketime kadarki bütün aşamalarda enerji verimliliğinin geliştirilmesi, bilinçsiz kullanımın ve israfın önlenmesi, enerji yoğunluğunun gerek sektörler bazında gerekse makro düzeyde azaltılması ulusal enerji politikamızın öncelikli ve önemli bileşenlerindedir.”</p>	<p>Eylemin Kodu : SA-07/SH-01/E-02 Eylemin Konusu: İşbirliklerinin güçlendirilmesi.</p> <p>Yapılacak İşlem ve Açıklama : ETKB ile diğer ilgili Bakanlıklar arasında ortak eylemleri içine alan işbirliği protokolleri yapılacak, yerel yönetimler arasında iletişim ağı kurulacak ve YEGM, TOBB ve VGM arasında, sanayide enerji etütleri, eğitim ve özendirici yarışmalar kapsamında stratejik işbirliği tesis edilecektir. EVKK üyesi kurum veya kuruluşların üst düzey yöneticiler tarafından temsil edilmesi sağlanacak ve Kurulun etkinliği artırılabilecektir. Danışma Kurulu tematik alanlarda çalışacak şekilde alt gruplar halinde yapılandırılacaktır.</p> <p>Sorumlu : ETKB</p> <p>İşbirliği Yapılacak Kuruluş : Kamu Kesimi, YY, TOBB, VGM</p> <p>İşlemin Tamamlanma Süresi : Belgenin yayım tarihinden itibaren oniki (12) ay içinde başlatılacaktır.</p>

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK (No: 635) Yürürlük Tarihi:3/6/2011 Sorumlu Kuruluş: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Amaç ve Kapsam

MADDE 1- (1)Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.

Görevler

MADDE 2- (1) Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görevleri şunlardır:

...

a) Kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar doğrultusunda sanayi politika ve stratejilerini, sanayi ürünlerine yönelik idari ve teknik düzenlemeleri hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak, sanayi işletmelerinin sicilini tutmak, sanayi istatistikleri ve analizleri üretmek.

b) Ekonomik kalkınma, sosyal gelişme ve milli güvenlik hedefleri doğrultusunda bilim, teknoloji ve yenilikçilik politikalarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yaparak belirlemek, uygulamak veya uygulanmasını sağlamak, sanayiye yönelik araştırma, geliştirme ve yenilikçilik program ve projelerini, bu kapsamda yapılacak faaliyet ve yatırımları desteklemek, teşvik tedbirleri almak ve uygulamak, bu konularda düzenleme ve denetlemeler yapmak.

c) Organize sanayi bölgelerinin, endüstri bölgelerinin ve küçük sanayi sitelerinin planlanmasına, kuruluşuna, yapılaşmasına ve işleyişine ilişkin mevzuatla verilen görevleri yapmak, bu kuruluşların arıtma, altyapı ve üstyapı tesislerini desteklemek, destekleme şart ve niteliklerini belirlemek ve faaliyetlerini denetlemek.

ç) Metroloji politikasını hazırlamak, metroloji alanında stratejiler geliştirmek ve uygulanmasını sağlamak, metroloji alanında muayene, belgelendirme ve doğrulamaya ilişkin düzenlemeleri yapmak, denetimleri yapmak veya yaptırmak, uygulamaya konulması gerekli olan standartları ve hazır ambalajlamaya ilişkin teknik düzenlemeleri hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak.

d) Ürün güvenliği ve denetimine ilişkin politikaların hazırlanmasına yardımcı olmak, sanayi ürünlerinin ürün güvenliği ve teknik mevzuatına uygunluğuna yönelik piyasa gözetimi ve denetimi yapmak veya yaptırmak, risk

analizleri yapmak, sanayi ürünlerinin denetimine ilişkin usul ve esasları belirlemek, ürün güvenliği bilgi sistemini oluşturmak.

e) Bakanlığın görev ve faaliyet alanına giren konularda, uluslararası kuruluşlar, Avrupa Birliği ve yabancı ülkelerle ilişkilerini yürütmek, iki ve çok taraflı bilimsel, sınai ve teknik işbirliği anlaşmaları ve protokollerinin hazırlanmasına yardımcı olmak, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlarla yürüttüğü projelerin ve programların hazırlanmasını, koordinasyonunu ve kontrolünü sağlamak.

f) (Ek: 8/8/2011-KHK-649/ 2 md.) Ekonominin verimlilik esaslarına uygun olarak gelişmesi amacıyla verimlilik politika ve stratejileri hazırlamak, sanayi işletmelerinin verimliliğini artırmak, geliştirmek ve temiz üretim projelerini desteklemek.

g) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

Sanayi Genel Müdürlüğü

MADDE 7- (1) Sanayi Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

...

c) Çevre ve iklim değişikliği konularındaki gelişmeleri takip etmek, sanayi politikası oluşturma çalışmalarında değerlendirmek ve gerekli tedbirlerin alınmasına yardımcı olmak.

....

h) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden, işletmelere ait yatırım, üretim, teşvik, mali durum, araştırma-geliştirme, fikri ve sınai mülkiyet hakları, dış ticaret, istihdam ve işgücü, kurulu kapasite, fiili üretim, enerji ve benzeri muhtelif ekonomik faaliyet bilgi ve verilerini, belirlenecek usul ve esaslar dahilinde almak, sanayi işletmelerinin sicilini tutmak, istatistikler ve analizler üretmek ve paylaşmak için bilgi sistemi oluşturmak.

....

	<p>Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü MADDE 11- (1) Sanayi Ürünleri Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: ..... b) Bakanlığın sorumluluğunda bulunan sanayi ürünlerinin, ürün güvenliği ve teknik mevzuatına uygunluğunu sağlamak amacıyla piyasa gözetimi ve denetimini yapmak veya yaptırmak, uygunsuzluk halinde gerekli tedbirlerin alınmasını sağlamak ve yaptırım uygulamak, denetime yönelik risk analizleri yapmak, denetim usul ve esaslarını belirlemek. .....</p> <p>Verimlilik Genel Müdürlüğü MADDE 11/A – (Ek: 8/8/2011-KHK-649/4 md.) (1) Verimlilik Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: ..... <u>ç) İşletmelerin temiz üretim program ve projeleri hazırlamasına ve uygulamasına yönelik faaliyetlerde bulunmak.</u> .....</p>	
<p>Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında KHK (No: 644) Yürürlük Tarihi:29/6/2011 Sorumlu Kuruluş: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</p>		
<p>Amaç ve kapsam MADDE 1 –(1) Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı; Çevre ve Şehircilik Bakanlığının kuruluş, görev, yetki ve sorumluluklarını düzenlemektir.</p>	<p>Görevler MADDE 2 –(1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığının görevleri şunlardır: ..... b) (Değişik: 8/8/2011-KHK-648/ 1 md.) Çevrenin korunması, iyileştirilmesi ile çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik prensip ve politikalar tespit etmek, standart ve ölçütler geliştirmek, programlar hazırlamak; bu çerçevede eğitim, araştırma, projelendirme, eylem planları ve kirlilik haritalarını oluşturmak, bunların uygulama esaslarını tespit</p>	

etmek ve izlemek, iklim değişikliği ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek.

c) Faaliyetleri sonucu alıcı ortamlara katı, sıvı ve gaz halde atık bırakarak kirlilik oluşturan veya oluşturması muhtemel her türlü tesis ve faaliyetin, çevresel etkilerini değerlendirmek; alıcı ortamlar ile ilgili ölçüm ve izleme çalışmalarını yapmak; bahse konu tesis ve faaliyetleri izlemek, izin vermek, denetlemek ve gürültünün kontrol edilmesini sağlamak.

....

Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü

MADDE 8 – (1) Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:

....

a) Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü ile ilgili mevzuatı hazırlamak, standart geliştirmek, ölçüm, tespit ve kalite ölçütlerini belirlemek; alıcı ortam özelliklerine göre çevre kirliliği yönünden görüş vermek.

b) Hava kalitesinin korunması, hava kirliliği, gürültü ve titreşimin azaltılması veya bertaraf edilmesi için hedef ve ilkeleri belirlemek; temiz hava eylem planları yapmak ve yaptırmak; konuyla ilgili kurum ve kuruluşlarla koordineli çalışmalar yapmak, ölçüt ve standartları belirlemek.

c) Temiz üretim ve entegre kirlilik önleme çalışmalarına yönelik politika ve stratejileri belirlemek ve ilgili mevzuatı hazırlamak.

ç) Yenilenebilir enerji kaynakları başta olmak üzere, temiz enerji kullanımını teşvik etmek, yakıtların hava kirliliğine yol açmayacak şekilde kullanılabilmesi için hedef ve ölçütleri belirlemek.

d) Serbest bölgeler dâhil olmak üzere, ülke genelinde çevreye olumsuz etkileri olan atık ve kimyasallar ile hava kirliliği, gürültü ve titreşim ile ilgili ölçütleri belirlemek.

e) Türkiye Atom Enerjisi Kurumu ile nükleer güvenlik konusunda işbirliği yapmak.

f) Etkili bir çevre yönetimi gerçekleştirmek, atık ve kimyasalların çevre ile uyumunu sağlamak üzere gerekli ekonomik araçları belirlemek ve bu konuda

	<p><u>standartlar geliştirmek.</u></p> <p>g) Motorlu kara taşıtlarının egzoz emisyonlarının kontrolü için idari, mali ve teknik usul ve esaslar ile standartları belirlemek.</p> <p>ğ) (Değişik: 8/8/2011-KHK-648/5 md.) Yeraltı ve yerüştü sularının, denizlerin ve toprağın korunması, kirliliğin önlenmesi veya bertaraf edilmesi maksadıyla kirletici unsurlar ile kirliliğin giderilmesi ve kontrolüne ilişkin usul ve esasları tespit etmek ve uygulamayı sağlamak, acil müdahale planları yapmak ve yaptırmak, çevrenin korunması maksadıyla uygun teknolojileri belirlemek ve bu maksatla kurulacak tesislerin vasıflarını tespit etmek ve bu çerçevede gerekli tedbirleri almak ve aldırarak.</p> <p>h) Atık ve kimyasalların yönetimine ilişkin hedef, politika ve ölçütleri belirlemek.</p> <p>ı) (Değişik: 8/8/2011-KHK-648/5 md.) Atıksu arıtma tesislerinin tasarım esaslarını ve kriterlerini Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile birlikte belirlemek, onay işlemlerini yürütmek.</p> <p>i) Atıkların kaynağında en aza indirilmesi, sınıflara ayrılması, toplanması, taşınması, geçici depolanması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, yeniden kullanılması, arıtılması, enerjiye dönüştürülmesi ve nihai depolanması konularında politika ve strateji belirlemek ve mevzuat oluşturmak.</p> <p>j) (Değişik: 8/8/2011-KHK-648/5 md.) İlgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde atıkların taşınması ile tehlikeli atıkların taşınma lisanslarına ilişkin esasları belirlemek, uygulanmasını sağlamak, izlemek, atık ve kimyasallarla kirlenmiş alanların mevcut kirlilik durumlarını tespit etmek, çevre ve insan sağlığına yönelik risklere ve kirlenmiş alanların iyileştirilmesine ilişkin çalışmalarını yapmak ve yaptırmak.</p> <p>k) Yasaklanacak ve kısıtlanacak yakıt, atık ve kimyasalların ve bunlar ile çevre kirliliğine yol açabilecek diğer maddelerin ithalat ve ihracatına ilişkin ölçütleri belirlemek, uygulanmasını sağlamak.</p> <p>l) (Değişik: 8/8/2011-KHK-648/5 md.) Ulusal çevre stratejisi ve eylem planlarını hazırlamak, yürütmek ve koordinasyonu sağlamak.</p>	
--	---	--

	<p>m) Küresel iklim değişikliği ve ozon tabakasının incelenmesi ile ilgili tedbirlerin alınmasına yönelik plan, politika ve stratejileri belirlemek amacıyla diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon sağlamak.</p> <p>n) (Ek: 8/8/2011-KHK-648/5 md.) Mahalli çevre kurullarının çalışmalarını takip etmek ve yönlendirmek.</p> <p>o) (Ek: 8/8/2011-KHK-648/5 md.) Yerleşik alanlarda bina ve sair yapılarda görüntü kirliliğine yol açan uygulamaları önleyici tedbirler almak.</p> <p>.....</p>	
<p>Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun (Kanun No: 3154) Yürürlük Tarihi:1/3/1985 Sorumlu Kuruluş:Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı</p>		
<p>Amaç Madde 1– Bu Kanunun amacı, enerji ve tabii kaynaklarla ilgili hedef ve politikaların, ülkenin savunması, güvenliği ve refahı, milli ekonominin gelişmesi ve güçlenmesi doğrultusunda tespitine yardımcı olmak, enerji ve tabii kaynakların bu hedef ve politikalara uygun olarak araştırılmasını, geliştirilmesini, üretilmesini ve tüketilmesini sağlamak için Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının kurulmasına, teşkilat ve görevlerine ilişkin esasları düzenlemektir.</p>	<p>Görev Madde 2 – Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının görevleri (Ek ibare: 20/2/2001-4628/17 md.) ilgili Kanunlarda piyasada faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara bırakılmadığı takdirde ve ölçüde şunlardır: a) Ülkenin enerji ve tabii kaynaklara olan kısa ve uzun vadeli ihtiyacını belirlemek, temini için gerekli politikaların tespitine yardımcı olmak, planlamalarını yapmak, b) Enerji ve tabii kaynakların ülke yararına, teknik icaplara ve ekonomik gelişmelere uygun olarak araştırılması, işletilmesi, geliştirilmesi, değerlendirilmesi, kontrolü ve korunması amacıyla genel politika esaslarının tespit ve tayinine yardımcı olmak, gerekli programları yapmak, plan ve projeleri hazırlamak veya hazırlatmak, c) Bu kaynakların değerlendirilmesine yönelik arama, tesis kurma, işletme ve faydalanma haklarını vermek, gerektiğinde bu hakların devir, intikal, iptal işlemlerini yapmak, ipotek, istimlak ve diğer takyit edici hakları tesis etmek, bunların sicillerini tutmak ve muhafaza etmek, d) Kamu ihtiyaç,güvenlik ve yararına uygun olarak enerji ve tabii kaynaklar ile enerjinin üretim,iletim,dağıtım,tesislerinin etüt,kuruluş,işletme ve devam ettirme hizmetlerinin genel politikasını tespit</p>	

	<p>çalışmalarının koordinasyonunu temin etmek ve denetlemek,</p> <p>e) Yeraltı ve yerüstü enerji ve tabii kaynaklar ile ürünlerinin üretim, iletim, dağıtım ve tüketim fiyatlandırma politikasını tayin ve gerektiğinde fiyatlarını tespit etmek,</p> <p>f) Bakanlığın bağlı ve ilgili kuruluşlarının işletme ve yatırım programlarını inceleyerek tasvip etmek ve yıllık programlara göre faaliyetlerini takip etmek, değerlendirmek,</p> <p>g) Bakanlığa bağlı ve Bakanlıkla ilgili kuruluşların çalışmalarını ve işlemlerini her bakımdan tetkik, tahkik ve teftişe tabi tutmak, gerekli her türlü emri vermek ve denetlemek,</p> <p><u>h) (Ek : 11/10/2011 - KHK - 662/79 md.) Yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesi ve enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik politikaların ve stratejilerin belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunmak,</u></p> <p>1) Yukarıda belirtilen görevleri yerine getirmek amacı ile gerekli bilgileri toplamak, değerlendirmek ve uzun vadeli politikaların tespiti ve geliştirilmesi ile ilgili hazırlık çalışmalarını yapmak.</p> <p>Enerji İşleri Genel Müdürlüğü Madde 10 – (Değişik : 12/8/1993 - KHK - 505/4 md.) Enerji İşleri Genel Müdürlüğünün görevleri (Ek ibare: 20/2/2001-4628/17 md.) ilgili Kanunlarda piyasada faaliyet gösteren kurum ve kuruluşlara bırakılmadığı takdirde ve ölçüde şunlardır:</p> <p>...</p> <p>g) Enerji kaynaklarının yol açtığı çevresel kirlenmenin azaltılması konusunda ulusal ve uluslararası boyutlarda çalışmalar yapmak, bunu teşvik etmek,</p> <p>....</p> <p>Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü Madde 10/B- (Ek : 11/10/2011 - KHK - 662/82 md.) Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır:</p> <p>a) Ülkenin hidrolik, rüzgâr, jeotermal, güneş, biyokütle ve</p>	
--	---	--

	<p>diğer yenilenebilir enerji kaynakları öncelikli olmak üzere tüm enerji kaynaklarının tespiti ve değerlendirilmesine yönelik ölçümler yapmak, fizibilite ve örnek uygulama projeleri hazırlamak; araştırma kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparak pilot sistemler geliştirmek, tanıtım ve danışmanlık faaliyetleri yürütmek,</p> <p>b) Sanayide ve binalarda enerjinin verimli kullanımı ile ilgili olarak farkındalık oluşturmak ve bu amaçla çalışmalar yürütmek,</p> <p>c) Enerji Verimliliği Koordinasyon Kurulu tarafından onaylanan enerji verimliliği uygulama projelerini ve araştırma ve geliştirme projelerini izlemek ve denetlemek,</p> <p>d) Yenilenebilir enerji ve enerji verimliliği alanlarındaki çalışmaları ve gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek, ülkenin ihtiyaç ve şartlarına uygun olarak araştırma ve geliştirme hedef ve önceliklerini belirlemek, bu doğrultuda araştırma ve geliştirme çalışmaları yapmak, yaptırmak, çalışma sonuçlarını ekonomik analizleri ile birlikte kamuoyuna sunmak,</p> <p>e) Yenilenebilir enerji kaynaklarının değerlendirilmesine ve enerji verimliliğinin artırılmasına yönelik projeksiyonlar ve öneriler geliştirmek.</p> <p>f) Bakanlıkça verilen benzeri görevleri yapmak.</p>	
--	--	--

ÇEVRE MEVZUATI

DOĞRUDAN İLGİLİ MEVZUAT

TEKSTİL SEKTÖRÜNDE ENTEGRE KİRLİLİK ÖNLEME VE KONTROL TEBLİĞİ

Yürürlük Tarihi:14.11.2011 **Sorumlu Kuruluş:** Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

<p>Kurulu kapasitesi 10 ton/gün üzerinde olan yıkama, ağartma, merserizasyon, haşılama, baskı, haşıl sökme ve benzeri ön işlem, boyama ve son işlemlerinin gerçekleştirildiği tekstil tesisler</p>	<p>MADDE 4 (Esaslar)</p> <p><i>a) Bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasının sağlanması için kirliliğin kaynağında engellenmesi,</i></p> <p><i>b) Her türlü faaliyet sırasında doğal kaynakların hammadde ve enerjinin verimli kullanımının sağlanması için temiz üretim teknolojilerin kullanılması,</i></p> <p><i>c) Meydana gelen her türlü emisyon, deşarj ve atıkların oluşumunu kaynağında azaltan ve geri kazanımını</i></p>	<p>Not: Önemli Tanımlar</p> <p>Mevcut en iyi teknikler (MET): Kirliliğin ve bütün olarak çevre üzerindeki etkilerin önlenmesi, bunun mümkün olmadığı yerlerde de en aza indirilmesi amacıyla tasarlanmış emisyon/deşarj sınır değerlerine prensipte temel sağlamak üzere belirli tekniklerin uygulanabilirliğini gösteren, faaliyetlerin ve işletim yöntemlerinin geliştirilmesi sırasındaki en etkin ve ileri aşama</p>
--	---	--

	<p><i>sağlayan çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması,</i></p> <p><i>ç) Herhangi bir ürünün, üretim aşamasında çevreye zarar vermeyecek veya en az zarar verecek şekilde tasarlanarak imal edilmesi,</i></p> <p><i>d) Yeni kurulacak ve kapasite artırımı yapılacak tesisler için yürütülen Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecinde, hammadde kullanımı, doğal kaynak ve enerji tüketimi konusunda değerlendirme yapılırken, önceliğin temiz üretim tekniklerine verilmesinin sağlanması,</i></p> <p><i>e) Tesisler tarafından verilen EK-1 ve EK-3'te yer alan tesis içi temiz üretim teknikleri ve EK-2'de verilen boru sonu arıtma seçeneklerinden uygun olanları içeren temiz üretim planlarının hazırlanması ve uygulanması,</i></p> <p><i>f) Hazırlanacak temiz üretim planlarında her tesisin; birim üretim başına su tüketimi, birim üretim başına elektrik tüketimi, birim üretim başına atıksu miktarı, birim üretim başına kirlilik yükü, birim üretim başına hammadde tüketimi, birim üretim başına çamur miktarı, hammadde değişikliği ve benzeri hususlara bu Tebliğin eklerinde yer alan hedeflerle uyumlu, izlenebilir temiz üretim hedeflerine yer vermesi,</i></p> <p><i>g) Tesislerin temiz üretim planlarında yer verdikleri temiz üretim hedeflerine ne ölçüde ulaştıklarını bu Tebliğde belirtilen süreler içerisinde sunacakları gelişme raporlarında ve bir sonraki temiz üretim planlarında göstermesi.</i></p> <p>MADDE 5 (Bakanlığın görev ve yetkileri)</p> <p><i>a) Tekstil sektöründen kaynaklanan her türlü emisyon, deşarj ve atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlayan program ve politikaları belirlemek,</i></p> <p><i>b) Bu Tebliğin uygulanmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,</i></p> <p><i>c) Tekstil sektörünün çevreyle uyumlu bir şekilde faaliyetini sağlamaya yönelik teknoloji ve yönetim sistemlerinin kurulmasında ulusal ve uluslararası işbirliğini sağlamak.</i></p> <p><i>-Bakanlık gerek gördüğü durumlarda; tesislerden, temiz üretim planlarında yer alan hedeflerin yükseltilmesini isteyebilir.</i></p>	<p>Temiz üretim: Bütünsel önleyici bir çevre stratejisinin ürün, hizmet ve üretim süreçlerine sürekli olarak uygulanması ile insanlar ve çevre üzerindeki risklerin azaltılması</p> <p>Temiz üretim planı: Tesislerin her beş yılda bir hazırlayacakları; uygulamak zorunda oldukları MET uygulamalarını ve uygulamaya karar verdikleri MET'leri, temiz üretim hedeflerini ve ayrıca ana performans göstergeleri cinsinden hedeflerini uygulama takvimi ve benzeri araçlar ile birlikte beyan ettikleri, EK-4'te verilen format çerçevesinde hazırlanması gereken plan dokümanı</p>
--	--	---

	<p>MADDE 6 (İl çevre ve şehircilik müdürlüklerinin görev ve yetkileri)</p> <p>a) <i>Tekstil üreticileri tarafından hazırlanan/hazırlattırılan temiz üretim planlarını onaylamak,</i></p> <p>b) <i>Tekstil üreticileri tarafından hazırlanan ve hazırlattırılan temiz üretim planlarının uygulanmasını sağlamak,</i></p> <p>c) <i>Bu Tebliğde belirlenen kapasiteler doğrultusunda hazırlanan temiz üretim planlarının uygulanmasını kontrol etmek ve denetlemek,</i></p> <p>ç) <i>Hazırlanan temiz üretim planlarına ait gelişme raporlarını değerlendirmek ve uygulamaları kontrol etmek.</i></p> <p>MADDE 7 (Tekstil üreticilerinin yükümlülükleri)</p> <p>a) <i>EK-1, EK-2 ve EK-3'te yer alan uygulamalar doğrultusunda EK-4'te formatı verilen temiz üretim planlarını hazırlamak/hazırlatmak ve onaylatmak,</i></p> <p>b) <i>Her türlü emisyon, deşarj ve atıkların kontrolünü sağlamak ve mevcut en iyi teknikleri uygulamak,</i></p> <p>c) <i>Hazırlanan temiz üretim planlarının uygulanmasına ait gelişme raporlarını, EK-5'te verilen formata göre hazırlamak ve il çevre ve şehircilik müdürlüklerine sunmak,</i></p> <p>d) <i>Temiz üretim teknikleri uygulamalarını bu Tebliğde belirtilen usul ve esaslara göre yapmak.</i></p> <p>4(2) <i>Bu Tebliğin yayım tarihinden sonra söz konusu Tebliğ kapsamına giren tesisler, ÇED raporlarında temiz üretim tekniklerine yer vererek, temiz üretim planlarını hazırlayarak onay için sunacaklarını taahhüt ederler.</i></p> <p>MADDE 8 (Temiz üretim planı)</p> <p>a) <i>EK-1'de yer alan C.2.1.1 ya da C.2.1.2 nolu MET'lerden birisini temiz üretim planlarında sunmak,</i></p> <p>b) <i>Bu Tebliğin eklerinde yer alan; EK-1 A ana başlığı, EK-1 B ana başlığı, EK-1 C ana başlığı, EK-2 ve EK-3'te</i></p>	
--	---	--

	<p><i>sıralanan bütün MET uygulamalarından, her bir ek ve ana başlıklar içinden kendi tesislerine uygun olanları seçerek gerekçeleri ile birlikte temiz üretim planlarında sunmak,</i></p> <p><i>c) Temiz üretim planlarını, her çevre izni başvurusunda revize ederek yeniden onaya sunup uygulamaya koymak,</i></p> <p><i>ç) Temiz üretim planlarının onaylanmasını müteakip her yıl gelişme raporlarını il çevre ve şehircilik müdürlüklerine sunmak,</i></p> <p><i>zorundadır.</i></p> <p><i>8(2) Yeni kurulacak tesisler; 29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri kapsamında, çevre izni alınması aşamasında yapacakları başvuruda onaylı temiz üretim planlarını sunarlar.</i></p> <p>MADDE 9 (Danışmanlık işleri)</p> <p><i>Bu Tebliğde belirtilen iş ve işlemleri tekstil üreticisi, 12/11/2010 tarihli ve 27757 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Görevlisi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelikte belirlenen çevre danışmanlık firmalarına ve/veya çevre görevlisine yaptırmakla yükümlüdür.</i></p> <p>MADDE 10 (İzleme ve denetim)</p> <p><i>Bu Tebliğe konu olan tesislerin değerlendirilmesi için Bakanlık tarafından izlenme ve denetim programları hazırlanır.</i></p> <p>GEÇİCİ MADDE 1</p> <p><i>(1) Mevcut tesisler, 31/12/2012 tarihine kadar, temiz üretim planlarını hazırlayarak il çevre ve şehircilik müdürlüğüne sunarlar.</i></p> <p><i>(2) 8 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen MET’lerin, mevcut tesisler tarafından uygulanması için son tarih 31/12/2014’tür.</i></p>	
--	--	--

ENTEĞRE KİRLİLİĞİN ÖNLENMESİ VE KONTROLÜ DİREKTİFİ 2008/1/EC Directive on Integrated Pollution and Control (IPPC)

Yürürlük Tarihi: 15.01.2008 Sorumlu Kuruluş: Avrupa Komisyonu

Havaya, suya ve toprağa salınan emisyonları önlemek, önlenesi mümkün değilse azaltmak için gereken, çevrenin en yüksek düzeyde ve bir bütün olarak korunmasını amaçlayan tedbirleri içermektedir.

-Çevrenin bütüncül (entegre) bir biçimde korunması için kullanılması gereken **Mevcut En İyi Teknikler (Best Available Techniques, BAT)** çevre kirliliğini önlemede en etkili ve en gelişmiş teknikler olarak tanımlanır
-**Atık oluşumunu önlenmesi ve enerjinin verimli kullanımı**
-Mevcut ve yeni kurulacak tesisler için **entegre emisyon izni** gerekliliği
- BREF: Her bir sektör için Mevcut En İyi Tekniklerin (BAT) detaylı ve teknik olarak açıklandığı referans dokümanlar (BAT Referans Dokümanı)

Not: Türk Çevre Mevzuatındaki Tekstil Sektöründe Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Tebliği, AB Çevre Mevzuatındaki IPPC Direktifinin iç mevzuata aktarımı çalışmaları kapsamında yayımlanmış olup, çalışmaların farklı sektörlerde yayımlanacak Tebliğlerle devam etmesi ve Direktifin kendisinin 2017-2018 yılında iç mevzuata aktarılması beklenmektedir. Yine bu bağlamda Tekstil sektörü için BREF dokümanı Türkçeye çevrilmiştir.

DOLAYLI MEVZUAT

Çevre Kanunu (Kanun No: 2872) Yürürlük Tarihi: 09.08.1983 Sorumlu Kuruluş: Bakanlar Kurulu ve (E) Çevre ve Orman Bakanlığı

Bu Kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır.

Çevrenin **korunmasına, iyileştirilmesine ve kirliliğinin önlenmesine** ilişkin **genel ilkeler** şunlardır: (Madde 3)
a) *Başta idare, meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları olmak üzere herkes, çevrenin korunması ve kirliliğinin önlenmesi ile görevli olup bu konuda alınacak tedbirlere ve belirlenen esaslara uymakla yükümlüdürler.*
b) *Çevrenin korunması, çevrenin bozulmasının önlenmesi ve kirliliğinin giderilmesi alanlarındaki her türlü faaliyette; Bakanlık ve yerel yönetimler, gerekli hallerde meslek odaları, birlikler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yaparlar.*
c) *Arazi ve kaynak kullanım kararlarını veren ve proje değerlendirmesi yapan yetkili kuruluşlar, karar alma süreçlerinde sürdürülebilir kalkınma ilkesini gözetirler.*
d) *Yapılacak ekonomik faaliyetlerin faydası ile doğal kaynaklar üzerindeki etkisi sürdürülebilir kalkınma ilkesi çerçevesinde uzun dönemli olarak değerlendirilir.*
e) *Çevre politikalarının oluşmasında katılım hakkı esastır. Bakanlık ve yerel yönetimler; meslek odaları, birlikler, sivil toplum kuruluşları ve vatandaşların çevre hakkını kullanacakları katılım ortamını yaratmakla yükümlüdür.*

Not: Kanundaki Önemli Tanımlar
Çevre: Canlıların yaşamları boyunca ilişkilerini sürdürdükleri ve karşılıklı olarak etkileşim içinde buldukları biyolojik, fiziksel, sosyal, ekonomik ve kültürel ortamı,
Çevre korunması: Çevresel değerlerin ve ekolojik dengenin tahribini, bozulmasını ve yok olmasını önlemeye, mevcut bozulmaları gidermeye, çevreyi iyileştirmeye ve geliştirmeye, çevre kirliliğini önlemeye yönelik çalışmaların bütünü,
Çevre kirliliği: Çevrede meydana gelen ve canlıların sağlığını, çevresel değerleri ve ekolojik dengeyi bozabilecek her türlü olumsuz etkiyi,
Sürdürülebilir çevre: Gelecek kuşakların ihtiyaç duyacağı kaynakların varlığını ve kalitesini tehlikeye atmadan, hem bugünün hem de gelecek kuşakların çevresini oluşturan tüm çevresel değerlerin her alanda (sosyal, ekonomik, fizikî vb.) ıslahı, korunması ve geliştirilmesi sürecini,
Sürdürülebilir kalkınma: Bugünkü ve gelecek kuşakların, sağlıklı bir çevrede yaşamasını güvence

	<p>f) Her türlü faaliyet sırasında doğal kaynakların ve enerjinin verimli bir şekilde kullanılması amacıyla atık oluşumunu kaynağında azaltan ve atıkların geri kazanılmasını sağlayan çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması esastır.</p> <p>g) Kirlenme ve bozulmanın önlenmesi, sınırlandırılması, giderilmesi ve çevrenin iyileştirilmesi için yapılan harcamalar kirlenme veya bozulmaya neden olan taraftan karşılanır. Kirlenmenin kirlenmeyi veya bozulmayı durdurmak, gidermek veya azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre kirlenmeden tahsil edilir. (not: kirlenme öder prensibi)</p> <p>h) Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesi için uyulması zorunlu standartlar ile vergi, harç, katılma payı, yenilenebilir enerji kaynaklarının ve temiz teknolojilerin teşviki, emisyon ücreti ve kirlenme bedeli alınması, karbon ticareti gibi piyasaya dayalı mekanizmalar ile ekonomik araçlar ve teşvikler kullanılır.</p> <p>ı) Bölgesel ve küresel çevre sorunlarının çözümüne yönelik olarak taraf olduğumuz uluslararası anlaşmalar sonucu ortaya çıkan ulusal hak ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli teknik, idarî, malî ve hukukî düzenlemeler Bakanlığın koordinasyonunda yapılır. Gerçek ve tüzel kişiler, bu düzenlemeler sonucu ortaya çıkabilecek maliyetleri karşılamakla yükümlüdür.</p> <p>j) Çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevre sorunlarının çözümüne yönelik gerekli teknik, idarî, malî ve hukukî düzenlemeler Bakanlığın koordinasyonunda yapılır.</p> <p>Madde 8 (Kirlenme Yasağı): ...</p> <p>Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlenme, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin</p>	<p>altına alan çevresel, ekonomik ve sosyal hedefler arasında denge kurulması esasına dayalı kalkınma ve gelişmeyi,</p> <p>Alıcı ortam: Hava, su, toprak ortamları ile bu ortamlarla ilişkili ekosistemleri,</p> <p>Doğal varlık: Bütün bitki, hayvan, mikroorganizmalar ile bunların yaşama ortamlarını,</p> <p>Doğal kaynak: Hava, su, toprak ve doğada bulunan cansız varlıkları,</p> <p>Çevre yönetimi: İdarî, teknik, hukukî, politik, ekonomik, sosyal ve kültürel araçları kullanarak doğal ve yapay çevre unsurlarının sürdürülebilir kullanımını ve gelişmesini sağlamak üzere yerel, bölgesel, ulusal ve küresel düzeyde belirlenen politika ve stratejilerin uygulanması</p> <p>Kirlenme: Faaliyetleri sırasında veya sonrasında doğrudan veya dolaylı olarak çevre kirliliğine, ekolojik dengenin ve çevrenin bozulmasına neden olan gerçek ve tüzel kişileri,</p> <p>Ekosistem: Canlıların kendi aralarında ve cansız çevreleriyle ilişkilerini bir düzen içinde yürüttükleri biyolojik, fiziksel ve kimyasal sistemi,</p> <p>Atıksu: Evsel, endüstriyel, tarımsal ve diğer kullanımlar sonucunda kirlenmiş veya özellikleri kısmen veya tamamen değişmiş suları,</p> <p>Atıksu altyapı tesisleri: Evsel ve/veya endüstriyel atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve alıcı ortama verilmesinin sağlandığı sistem ve tesislerin tamamını,</p> <p>Arıtma tesisi: Her türlü faaliyet sonucu oluşan katı, sıvı ve gaz halindeki atıkların yönetmeliklerde belirlenen standartları sağlayacak şekilde arıtıldığı tesisleri,</p> <p>Ekolojik denge: İnsan ve diğer canlıların varlık ve gelişmelerini doğal yapılarına uygun bir şekilde sürdürebilmeleri için gerekli olan şartların bütünü,</p> <p>Sulak alan: Doğal veya yapay, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su</p>
--	---	--

	<p><i>etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.</i></p> <p>Madde 9(g): <i>Doğal kaynakların ve varlıkların korunması, kirliliğinin ve tahribatının önlenmesi ve kalitesinin iyileştirilmesi için gerekli idarî, hukukî ve teknik esaslar Bakanlık tarafından belirlenir.</i></p> <p>Madde 11 ..... <i>Atık üreticileri uygun metot ve teknolojiler ile atıklarını en az düzeye düşürecek tedbirleri almak zorundadırlar. Atıkların üretiminin ve zararlarının önlenmesi veya azaltılması ile atıkların geri kazanılması ve geri kazanılabilen atıkların kaynağında ayrı toplanması esastır. Atık yönetim plânlarının hazırlanmasına ilişkin esaslar, Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.</i> .....</p> <p>Madde 29 (Teşvik): <i>Çevre kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesine ilişkin faaliyetler teşvik tedbirlerinden yararlandırılır. Bu amaçla her yılın başında belirlenen teşvik sistemine Bakanlığın görüşü alınmak sureti ile Hazine Müsteşarlığınca yeni esaslar getirilebilir.</i> <i>(Ek fıkra: 26/4/2006 – 5491/20 md.) Arıtma tesisi kuran, işleten ve yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinin, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar indirim uygulamaya Bakanlığın teklifi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.</i> <i>Teşvik tedbirleri ile ilgili esaslar yönetmelikle belirlenir. Bu Kanunda belirlenen cezalara neden olan fiilleri işleyen gerçek ve tüzelkişiler, verilen süre içinde söz konusu yükümlülüklerini yerine getirmedikleri takdirde bu maddede yazılı teşvik tedbirlerinden yararlanamazlar ve daha önce kendileri ile ilgili olarak uygulanmakta olan teşvik tedbirleri durdurulur.</i> Ek Madde 7 (Veri ve Bilgi)</p>	<p>kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri,</p> <p>Biyolojik çeşitlilik: Ekosistemlerin, türlerin, genlerin ve bunlar arasındaki ilişkilerin tamamını,</p> <p>Atık: Herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan, çevreye atılan veya bırakılan her türlü maddeyi,</p> <p>Katı atık: Üreticisi tarafından atılmak istenen ve toplumun huzuru ile özellikle çevrenin korunması bakımından, düzenli bir şekilde bertaraf edilmesi gereken katı atık maddeleri,</p> <p>Evsel katı atık: Tehlikeli ve zararlı atık kapsamına girmeyen konut, sanayi, işyeri, piknik alanları gibi yerlerden gelen katı atıkları,</p> <p>Tehlikeli atık: Fiziksel, kimyasal ve/veya biyolojik yönden olumsuz etki yaparak ekolojik denge ile insan ve diğer canlıların doğal yapılarının bozulmasına neden olan atıklar ve bu atıklarla kirlenmiş maddeleri,</p> <p>Tehlikeli kimyasallar: Fiziksel, kimyasal ve/veya biyolojik yönden olumsuz etki yaparak ekolojik denge ile insan ve diğer canlıların doğal yapılarının bozulmasına neden olan her türlü kimyasal madde ve ürünleri,</p> <p>İş termin planı: Atıksu ve evsel nitelikli katı atık kaynaklarının yönetmelikte belirtilen alıcı ortam dışarı standartlarını sağlamak için yapmaları gereken atıksu arıtma tesisi ve/veya kanalizasyon gibi altyapı tesisleri ile katı atık bertaraf tesislerinin gerçekleştirilmesi sürecinde yer alan yer seçimi, proje, ihale, inşaat, işletmeye alma gibi işlerin zamanlamasını gösteren plânı,</p> <p>Risk değerlendirmesi: Belirli kimyasal madde ya da maddelerin potansiyel tehlikelerinin belirlenmesi ve sonuçlarının hesaplanması yönünde kullanılan yöntemler bütünü,</p> <p>Hava kalitesi: İnsan ve çevresi üzerine etki eden hava kirliliğinin göstergesi olan, çevre havasında mevcut hava kirliticilerin artan miktarıyla azalan kalitelerini,</p>
--	---	--

	<i>Bakanlık, çevre ile ilgili olarak gerekli gördüğü her türlü veri ve bilgiyi, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilerden doğrudan istemeye yetkilidir. Kendilerinden veri ve bilgi istenen tüm kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler bu veri ve bilgileri bedelsiz olarak ve talep edilen sürede vermeye yükümlüdür.</i>	
Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı		
Atıkların (gaz atıklar, atıksular, radyoaktif atıklar, tarımsal atıklar, mineral atıklar, atık patlayıcı maddeler ve hayvan kadavraları hariç) oluşumlarından bertarafına kadar çevre ve insan sağlığına zarar vermeden yönetimlerinin sağlanmasına yönelik genel esasları	İlgili maddeler: <i>5.1) Doğal kaynakların olabildiğince az kullanıldığı temiz teknolojilerin geliştirilmesi ve kullanılması, 5.2) Üretim, kullanım veya bertaraf aşamalarında çevreye zarar vermeyecek veya en az zarar verecek şekilde tasarlanan ürünlerin pazarlama ve teknik gelişiminin sağlanması 5.3.b) Atık üretiminin kaçınılmaz olduğu durumlarda geri dönüşüm, tekrar kullanım ve ikincil hammadde elde etme amaçlı diğer işlemler ile atığın geri kazanılması veya enerji kaynağı olarak kullanılması 5.3.ğ) Her türlü faaliyet sırasında doğal kaynakların ve enerjinin verimli kullanılması amacıyla, atık oluşumunu kaynağında azaltan ve atıkların geri kazanılmasını sağlayan çevre ile uyumlu teknolojilerin kullanılması 5.3.h) Atıkların üretiminden ve yönetiminden sorumlu kişi, kurum ve kuruluşlar, atık yönetiminin her aşamasında atıkların çevre ve insan sağlığına zarar vermesini önleyecek tedbirleri almakla yükümlüdür.</i>	Not: EK IV'te Yönetmelik kapsamına giren atıklar için bir atık listesi yer almakta ve bu listede atıklar altı haneli atık kodlarıyla ve ilgili iki haneli ve dört haneli bölüm başlıkları ile tanımlanmaktadır
Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Yürürlük Tarihi: 17.07.2008 Sorumlu Kuruluş: (E) Çevre ve Orman Bakanlığı		
-Çevresel Etki Değerlendirmesi kapsamına giren projelerin işletme öncesi, işletme sırası ve işletme sonrası dönemde izlenmesi ve denetlenmesi -Çevresel Etki Değerlendirmesi Başvuru Dosyası, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu ile Proje Tanıtım Dosyasının hangi tür projeler için isteneceği ve içereceği konular -Çevresel Etki Değerlendirmesi sürecinde uyulacak idari ve teknik usul ve esaslar	Bu Yönetmeliğe tabi projeler için " Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu " kararı veya " Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir " kararı alınmadıkça bu projelere hiç bir teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez Tekstil sektöründe yer alıp bu Yönetmelik kapsamına	Not 1: ÇED tanımı (ÇED) Çevresel etki değerlendirme tanımı: Gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek

<p>-Çevresel Etki Değerlendirmesi için Kapsam Belirleme ve İnceleme Değerlendirme Komisyonunun oluşturulması ile ilgili çalışmaları</p> <p>-Çevresel Etki Değerlendirmesi sisteminin, çevre yönetiminde etkin ve yaygın biçimde uygulanabilmesi ve kurumsal yapısının güçlendirilmesi için gerekli eğitim çalışmaları</p>	<p>giren tesisler: <i>-Terbiye işlemlerinden kasar (haşıl sökme, ağartma, merserizasyon, kostikleme ve benzeri.) veya boyama birimlerini içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları, (3.000 ton/yıl ve üzeri).</i></p> <p>EK 1’de yer alan ÇED Uygulanacak projeler Listesine girmektedir. Bu bağlamda Bakanlık’ça ÇED Olumlu veya ÇED Olumsuz kararı alınır</p> <p><i>-Tekstil Tesisleri</i></p> <p><i>a) Boyama (kimyasal veya kök boya kullanılarak), kasar veya baskı işlemi yapan iplik, kumaş veya halı fabrikaları,</i></p> <p><i>b) Yün veya tiftiğin ovalanması, yağının alınması veya ağartmasının yapıldığı endüstriyel tip tesisler,</i></p> <p><i>c) Denim (Kot) veya konfeksiyon ürünleri yıkama tesisleri</i></p> <p>EK 2’de yer alan Seçme Eleme Kriterleri Uygulanacak Projeler Listesine girmektedir. Bu bağlamda Bakanlık’ça ÇED Gereklidir veya ÇED Gerekli Değildir kararı alınır.</p> <p>EK 4’te formatı verilen Proje tanıtım dosyalarında diğer bilgilerin yanı sıra</p> <p>-Kapasite bilgisi</p> <p>-Doğal kaynakların kullanımı (arazi kullanımı, su kullanımı, kullanılan enerji türü vb.),</p> <p>-Atık üretimi miktarı (katı, sıvı, gaz vb.) ve atıkların kimyasal, fiziksel ve biyolojik özellikleri de sorgulanmaktadır.</p> <p>Ayrıca ÇED Raporunun 4. Bölümünde (Projenin olası çevresel etkileri ve alınacak önlemler) diğer bilgilerin yanı sıra;</p> <p>-Doğal kaynakların kullanımı,</p> <p>-Kirleticilerin miktarı, (atmosferik şartlar ile kirleticilerin etkileşimi) çevreye rahatsızlık verebilecek olası sorunların açıklanması ve atıkların minimizasyonu,</p> <p>-Yatırımın çevreye olan etkilerinin değerlendirilmesinde kullanılacak tahmin yöntemlerinin genel tanıtımı.</p> <p>-Çevreye olabilecek olumsuz etkilerin azaltılması için alınması düşünülen önlemlerin tanıtımı gibi bilgiler de istenmektedir.</p>	<p>değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları</p> <p>Not 2: Ayrıca ham deri (işlenmiş ham deriden son ürün elde eden tesisler hariç) işleme tesisleri (500 ton/yıl ve üzeri) de EK 1’de yer alan ÇED Uygulanacak projeler Listesine girmektedir.</p>
---	--	--

Çevre Denetimi Yönetmeliği Yürürlük Tarihi: 01.01.2009 **Sorumlu Kuruluş:**(E) Çevre ve Orman Bakanlığı

- a) Çevre denetimiyle ilgili iş ve işlemleri, çevre denetim görevlisi niteliklerini, faaliyet veya tesis sahiplerinin yükümlülükleri ile denetimle ilgili birimlerin görev ve yetkileri,
b) **Çevre yönetimi hizmeti konusunda çalışacak çevre danışmanlık firmalarının yetkilendirilme, hizmet verme usul ve esasları,**
c) **Çevre yönetim biriminin, çevre görevlisinin ve çevre yönetim hizmeti verecek yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının görev, sorumluluk ve yetkileri,**
ç) Çevre gönüllüsünün nitelik ve görevleri

Denetime tabi tesis ve faaliyetler (Ek 1 ve Ek 2’de yer alan tesisler, OSB’ler, Belediyeler, Mahalli İdareler ve Hastaneler); **en az üç çevre görevlisinden oluşan çevre yönetim birimi kurmak ve/veya çevre görevlisi çalıştırmak veya Bakanlıkça yetkilendirilmiş firmalardan bu amaçla çevre yönetim hizmeti satın almakla**, denetim sırasında çevre mevzuatı kapsamında **istenilen bilgi ve belgeleri sağlamakla**, ve **yıllık iç tetkik programları düzenlemekle** yükümlüdür (Madde 6)
Çevre yönetim hizmeti verecek **Çevre Danışmanlık Firmaları Bakanlıkça yetkilendirilir** (Madde 15)
Yönetmelik’in 7. Bölümünde belirlenen Çevre Denetimi usul ve esaslarına göre:
-Denetlemekle **yetkili birimler:** Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Çevresel Etki Değerlendirmesi ve Planlama Genel Müdürlüğü, İl Çevre ve Orman Müdürlükleri
-Denetim türleri: Çevre Denetimi, Birleşik Denetim ve Ortam Bazlı Denetim (hava, su toprak)
-Bakanlık Denetim Birimi tarafından **Denetim Planı** (ulusal çevre politikası ve stratejisi çerçevesinde, ulusal bölgesel veya yerel ölçekte, **kapsanan sahaların ve denetlenecek tesislerin türünü tanımlayan**) hazırlanır
-Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü ve İl Çevre Orman Müdürlükleri tarafından Birleşik Denetimler için bir önceki yılın Aralık ayında **Yıllık Denetim Programı** (Merkez ve taşra teşkilatınca birleşik denetim gerçekleştirilecek **tesis ve faaliyetleri içeren**) hazırlanır.
-Denetimler sonucunda **Denetim Raporu** hazırlanarak **Bakanlık ve veya İl Müdürlüklerinde** muhafaza edilir
-**Denetim sonuçları ve öneriler** Yıllık Denetim Programı tamamlandıktan sonra **değerlendirilmek üzere Bakanlık’a sunulur.**
-Madde 34: **Gizliliğe Riayet:** *Bakanlık çevre denetim görevlileri, denetim esnasında öğrendikleri ticari sır mahiyetindeki bilgileri açıklayamazlar*

Not : Kapasitesi günde 10 tondan fazla olan elyaf veya tekstil ön işlem (yıkama, ağartma, terbiye ve mercerizasyon gibi işlemler) veya boyama tesisleri ile günde nihai ürün kapasitesi 12 tonun üzerinde olan hayvan derisi ve postu tabaklama ve/veya deri mamulleri işleme tesisleri Bu Yönetmelik kapsamında EK 1’deki Çevreye Kirletici Yüksek Olan Tesis ve Faaliyetler listesinde, **bu kapasitenin altındaki tesisler** ise EK 2’deki Çevreye Kirletici Etkisi Olan Tesis ve Faaliyetler listesinde yer almaktadır.
Not 2:

Çevre Görevlisi ve Çevre Danışmanlık Firmaları Hakkında Yönetmelik Yürürlük Tarihi: 12.11.2010 Sorumlu Kuruluş: (E) Çevre ve Orman Bakanlığı

Çevre görevlilerinin ve çevre danışmanlık firmalarının görevleri, nitelikleri, çalışma usul ve esasları, başvuruların değerlendirilmesi, yeterlik belgesinin verilmesi, denetlenmesi, yeterlik belgesinin askıya alınması ve iptali ile ilgili konular

Tekstil Sektöründe Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Tebliği doğrultusunda hazırlanması gereken **Temiz Üretim Planlarını** hazırlayacak **Çevre Görevlileri ve veya Çevre Danışmanlık Firmaları** bu Yönetmelik kapsamına girmektedir. Ayrıca aynı Tebliğ kapsamına giren tesislerden **“terbiye işlemlerinden kasar (haşıl, sökme, ağartma, merserizasyon, kostikleme ve benzeri) ve boyama birimlerini birlikte içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları”** Çevre İzin ve Lisansları Yönetmeliğinde EK 2’de yer alan Çevreye Kirletici Etkisi Olan Faaliyet ve Tesisler listesinde yer aldığından **“En az bir çevre görevlisi istihdam etmek ya da yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarından çevre yönetimi hizmeti almak veya çevre yönetim birimi kurmak zorundadır”** (Madde 7b)

Çevre görevlisi için aranan şartlar:

- En az dört yıllık üniversitelerin çevre mühendisliği bölümünden mezun olmak veya
- En az dört yıllık üniversitelerin balıkçılık teknolojisi mühendisliği, endüstri mühendisliği, fizik mühendisliği, gıda mühendisliği, hidrojeoloji mühendisliği, inşaat mühendisliği, jeoloji mühendisliği, jeofizik mühendisliği, kimya mühendisliği, makine mühendisliği, metalurji ve malzeme mühendisliği, maden mühendisliği, orman mühendisliği, orman endüstri mühendisliği, su ürünleri mühendisliği, tekstil mühendisliği ve ziraat mühendisliği, fizik, kimya veya biyoloji bölümlerinden mezun olmak ve Bakanlıkça yapılacak veya yaptırılacak sınavda başarılı olmak.

Çevre Danışmanlık Firmaları için aranan şartlar:

- Bünyelerinde en az üç çevre görevlisi çalıştırmak,
- Bünyesinde çalışan çevre görevlilerinin en az 2/3’ünün çevre mühendisi veya çevre mühendisliği alanında yüksek lisans ve üzeri eğitim almış olmaları
- Çevre görevlisi olarak çalışacak çevre mühendisliği dışındaki diğer meslek gruplarının, kamu veya özel sektörde çevre alanında en az iki yıl çalışmış olması
- Bakanlık’tan Yetki Belgesi almış olmak

<p>Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin Ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik Yürürlük Tarihi:01.04.2010 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı</p>		
<p>Yönetmelik'in Ek-1 ve Ek-2 listesinde yer alan faaliyet ve tesisler tarafından 2872 sayılı Çevre Kanununa göre alınması gereken izin ve lisanslara ilişkin tüm iş ve işlemler ile bu iş ve işlemlere ilişkin yetkili mercilerin, çevre yönetim birimlerinin ve çevre görevlilerinin görev ve sorumlulukları ile Bakanlıkça yetkilendirilmiş çevre danışmanlık firmalarının, işletmelerin ve işletmecilerin yükümlülükleri</p>	<p>Tekstil Sektöründe Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Tebliği kapsamına giren tesislerden “terbiye işlemlerinden kasar (haşıl, sökme, ağartma, merserizasyon, kostikleme ve benzeri) ve boyama birimlerini birlikte içeren iplik, kumaş veya halı fabrikaları” bu Yönetmelik'te EK 2'de yer alan Çevreye Kirletici Etkisi Olan Faaliyet ve Tesisler listesine girmekte olup bu Yönetmelik hükümleri gereğince Çevre İzni veya Çevre İzin ve Lisansı almakla yükümlüdür.</p>	<p>Not: İlgili tanımlar: Çevre izin belgesi: İşletmeler için, hava, su ve toprak gibi alıcı ortamları korumak amacıyla ilgili mevzuat uyarınca verilecek belge Çevre izin ve lisans belgesi: Bu Yönetmelik kapsamında verilecek çevre izin ve çevre lisanslarını kapsayan tek bir belge Çevre lisansı: Atıkların toplanması, geri kazanılması, geri dönüşümü ve bertaraf edilebilmesine ilişkin teknik yeterlilik</p>
<p>Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:02.11.1994 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı</p>		
<p>Meskun bölgelerde evlerden atılan evsel katı atıkların, park, bahçe ve yeşil alanlardan atılan bitki atıklarının, iri katı atıkların, zararlı atık olmamakla birlikte evsel katı atık özelliklerine sahip sanayi ve ticarethane atıklarının, evsel atık su arıtma tesislerinden elde edilen (atılan) arıtma çamurlarının ve zararlı atık sınıfına girmeyen sanayi arıtma tesisi çamurlarının, toplanması, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi, bertaraf edilmesi ve zararsız hale getirilmesine ilişkin esaslar</p>	<p>Madde 4 <i>Katı atık üreten kişi ve kuruluşlar, en az katı atık üreten teknolojiyi seçmekle, mevcut üretimdeki katı atık miktarını azaltmak, katı atık içinde zararlı madde bulundurmamakla, katı atıkların değerlendirilmesi ve maddesel geri kazanma konusunda yapılan çalışmalara katılmakla yükümlüdür.</i> (İlave İkinci Fıkra): Katı atıkların en aza indirilmesinde, uluslararası uygulamalara uyum sağlayabilmek amacıyla atıkların geri dönüşüm ve bertarafına ilişkin idari tedbirler almaya ve bu konuda tebliğler yayımlamaya Bakanlık yetkilidir</p> <p>Madde 6 (Eğitim) Bakanlık, mahallin en büyük mülki amiri ve belediyeler katı atık bertarafı ile ilgili olarak konut ve işyerlerinden daha az atık atılmasını temin etmek, atık içerisinde zararlı madde atılmasını önlemek, katı atıkları değerlendirme ve maddesel geri kazanma çalışmalarına katılımı sağlamak üzere ilgili kişilere yönelik olarak gerekli eğitim çalışmalarını yaparlar.</p> <p>Madde 7 (Katı Atıklardan Geri Kazanılmış Malzeme Üretenlerin Özendirilmesi) Bakanlık, mahallin en büyük mülki amiri ve belediyeler;</p>	

	<p>1)Geri kazanılabilen veya insan sağlığına ve çevreye zarar vermeden bertarafı mümkün olan maddelerin kullanılmasını, 2)Geri kazanılmış maddelerden imal edilen malzeme ve ürünlerin tercih edilmesini, teşvik ederler. Katı atıkları geri kazanma amacıyla tesislerinde işleyen kişi ve kuruluşlara, bu faaliyetlerinden dolayı Çevre Bakanlığı tarafından Çevre Kirliliğini Önleme Fonu'ndan karşılanmak üzere uygun görülmesi halinde maddi destek sağlanabilir.</p>	
<p>Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:14.03.2005 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı</p>		
<p>EK 7 de tehlikeli atık olarak sınıflandırılan, EK 5'te listelenmiş olan ve tehlikeli kabul edilen özelliklerinden birini veya birden fazlasını gösteren ve bu H3 ten H8'e kadar olan keza H10 ve H 11 bakımından ise (Ek 6) daki eşik konsantrasyonlarının üzerinde bir değere sahip atıkların üretimi, toplanması, geçici olarak depolanması, ara depolanması, taşınması, geri kazanılması, bertaraf edilmesi, ithali ve ihracatına ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülükler, alınacak önlemler, yapılacak denetimler, tabi olunacak hukuki ve teknik sorumluluklar.</p>	<p>Madde 5 (İlkeler) b) <i>Atıkların kaynağında en aza indirilmesi esastır,</i> c) <i>Atık yönetiminin her safhasında sorumlu kişiler, çevre ve insan sağlığına zarar vermeyecek tedbirleri alırlar,</i> d) <i>Atıkların yarattığı çevresel kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı atık üreticileri, taşıyıcıları, bertaraf edicileri kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar. Adı geçen sorumluların, meydana gelen zararlardan ötürü genel hükümlere göre de tazminat sorumluluğu saklıdır.</i> e) <i>Atıkların yönetiminden kaynaklanan her türlü çevresel zararın giderilmesi için yapılan harcamalar kirlenme giderme prensibine göre atıkların yönetiminden sorumlu olan gerçek ve tüzel kişiler tarafından karşılanır. Atıkların yönetiminden sorumlu kişilerin çevresel zararı durdurmak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan gerekli harcamalar 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre atıkların yönetiminden sorumlu olanlardan tahsil edilir,</i> Madde 6 (Bakanlığın görev ve yetkileri) Bakanlık; a) <i>Kanun gereğince atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlayan program ve politikaları saptamak, bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik işbirliği ve koordinasyonu sağlamak, valiliklerden bölgesel yıllık</i></p>	<p>Not : Önemli Tanımlar Tehlikeli Atık: Bu Yönetmelikte tehlikeli atık, atık olarak ifade edilecektir. (EK 7) de (A) işareti ile gösterilmiş atıkların herhangi tehlikeli atık konsantrasyonuna bakılmaksızın tehlikeli atık sınıfına girerken, aynı listede (M) işareti ile gösterilmiş atıklar (EK 6) da verilen tehlikeli atıkların eşik konsantrasyonu üzerinde bir değere sahipse tehlikeli atıktır. Ayrıca doğal karakterleri yada oluşmalarına neden olan aktiviteye bağlı olarak (EK 3-A) da bulunan veya (EK 3-B) de bulunup (EK 4) de verilen maddeleri içeren atıkların, (EK 5) teki özelliklerden bir veya birkaçına sahip olmaları ve (EK 6) da verilen tehlikeli özellikleri göstermeleri durumunda tehlikeli atık olarak sınıflandırılan atıklar, Atık Yönetimi: Atığın kaynağında azaltılması, özelliğine göre ayrılması, toplanması, geçici depolanması, ara depolanması, geri kazanılması, taşınması, bertarafı ve bertaraf işlemleri sonrası kontrolü ve benzeri işlemler, Tehlikeli Atık Yönetim Planı: Atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimini sağlamak üzere hazırlanan kısa ve uzun vadeli program ve politikalar, İnert Atık: Fiziksel, kimyasal veya biyolojik olarak önemli derecede herhangi bir değişime uğramayan, çözünmeyen, yanmayan, fiziksel veya kimyasal olarak</p>

	<p><i>rapor, izin, tesis kapatma onayı gibi her türlü bildirimini almak ve değerlendirmekle ve gerekli denetimleri yapmakla,</i></p> <p>b) Bölgesel boyutta atık yönetim planı yapmak ve halkın bilgilenmesini sağlamakla,</p> <p><i>c) Atıkların sınırlar ötesi taşınımı ve bertarafına ilişkin uluslararası çalışmaları yürütmek, ilgili bildirim ve taşımacılık belgelerini değerlendirmek, atık ihracatına ilişkin faaliyetleri onaylamak, uluslararası bilgi değişimini sağlamak, herhangi bir kaza durumunda diğer ülkeleri haberdar etmekle,</i></p> <p>1) Atıkların çevreyle uyumlu bir şekilde yönetimine ilişkin teknoloji ve yönetim sistemlerinin kurulmasında ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamakla, yükümlüdür.</p> <p>Madde 9 (Atık üreticisinin yükümlülükleri)</p> <p>a) Atık üretimini en az düzeye indirecek şekilde gerekli tedbirleri almakla,</p> <p>b) Atıkların insan sağlığı ve çevreye yönelik zararlı etkisini, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak en aza düşürecek şekilde atık yönetimini sağlamakla, üç yıllık atık yönetim planını bu Yönetmeliğin yürürlüğe giriş tarihinden itibaren altı ay içinde hazırlayarak valilikten onay almakla sorumludur.</p> <p>Madde 15 (Genel esaslar)</p> <p>-Atıkların geri kazanılması ve tekrar kullanılması esastır. Atıkların alternatif hammadde olarak kullanılmasına ilişkin teknik ve idari hususlar Bakanlık tarafından çıkarılacak tebliğ ile belirlenir.</p> <p>-Atıkların geri kazanılmasının ve tekrar kullanılmasının mümkün olmadığı durumlarda atıklar, çevre ve insan sağlığına zarar vermeden bertaraf edilir. Bertaraf sistemleri (Ek 5) deki tehlikeli kabul edilen atıkların özelliklerine ve uygun teknolojilere göre seçilir. (Ek 2) de verilen tüm bertaraf ve geri kazanım işlemlerini gerçekleştirmek isteyen gerçek ve tüzel kişiler Bakanlıktan ön lisans ve lisans almakla yükümlüdür.</p> <p>Madde 16 (Geri kazanım)</p> <p>- Atıkların ekonomiye katkı sağlamak ve nihai bertarafa gidecek atık miktarının azaltılması amacıyla geri kazanılması esastır. Atıkların geri kazanımında (Ek 2-B)</p>	<p>reaksiyona girmeyen, biyolojik bozulmaya uğramayan veya temas ettiği maddeleri çevreye veya insan hayatına zarar verecek şekilde etkilemeyen ve toplam sızıntı kabiliyeti ve ekotoksisitesi önemsiz miktarda olan, özellikle yüzey ve yeraltı suyu kirliliği tehlikesi yaratmayan maddeler.</p>
--	--	--

	<p>de verilen işlemlerden herhangi biri uygulanır. Tehlikeli atık geri kazanım işleminden sonra elde edilen ikincil hammaddenin ürün niteliğinde olduğunun akredite laboratuvarlar ve/veya uluslar arası kabul görmüş kuruluşlarca yapılan analizlerle belgelenmesi zorunludur. Geri kazanım işlemi sonucunda bakiye atık oluşuyor ise, bu Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde bertarafı sağlanmalıdır.</p> <p>Madde 17 (Fiziksel, kimyasal ve biyolojik ön işlemler) - Atıklar, değerlendirilmesi, düzenli depolanabilmesi veya çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi için fiziksel, kimyasal veya biyolojik işlemlere tabi tutulurlar. Tehlikeli atığın bu işlemler sonucunda inert hale getirildiğinin veya (EK 5) te verilen tehlikeli kabul edilen atıkların özelliklerini taşımadığının veya (Ek 11-A) ya göre tehlikesiz atık olarak depolanabilirliğinin belgelenmesi zorunludur. Bu işlemler sonucunda bakiye atık oluşuyor ise, bu Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde bertarafı sağlanmalıdır.</p>	
<p>Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:21.01.2004 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı</p>		
<p>I., II. ve III. kategori atık yağların (Kullanılmış taşıt yağları -benzinli motor, dizel motor, şanzıman ve diferansiyel, transmisyon, iki zamanlı motor, hidrolik fren, antifiriz, gres ve diğer özel taşıt yağları-; endüstriyel yağları -hidrolik sistem, türbin ve kompresör, kızak, açık-kapalı dişli, sirkülasyon, metal kesme ve işleme, metal çekme, tekstil, ısı işlem, ısı transfer, izolasyon ve koruyucu, pas ve korozyon, izolasyon, trafo, kalıp, buhar silindir, pnömatik sistem koruyucu, gıda ve ilaç endüstrisi, genel amaçlı, kağıt makinesi, yatak ve diğer özel endüstriyel yağları ve endüstriyel gresleri- ve özel müstahzarları -kalınlaştırıcı, koruyucu, temizleyici ve benzeri-ve kontamine olmuş yağ ürünleri) üretimi, geçici depolanması, toplanması, taşınması, geri kazanılması, bertarafı, ticareti, ithalat ve ihracatı ile transit geçişine ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülükler, alınacak önlemler, yapılacak denetimler, tabi olunacak hukuki ve cezai sorumluluklar.</p>	<p>-Atık yağların minimizasyonu (atık minimizasyonu/kirlilik önleme) -atık yağların yakılması, geri kazanımı (ilave yakıt olarak), kojenerasyonu ve rafinasyonu (kaynak verimliliği)</p>	

Bitkisel Atık Yağların Kontrolü Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:19.04.2005 Sorumlu Kuruluş: (E) Çevre ve Orman Bakanlığı		
Bitkisel atık yağların geçici depolanması, toplanması, taşınması, geri kazanılması, bertarafı, ticareti, ithalat ve ihracatı ile transit geçişine ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülükler, alınacak önlemler, yapılacak denetimler, tabi olunacak hukuki ve cezai sorumluluklar	-bitkisel atık yağların kaynağında azaltılması ve geri kazanımı : -Bitkisel atık yağların lisanslı tesislerde endüstride kullanılacak yarı mamüllere (külçe sabun, stearin, kimya sanayinde kullanılacak hammadde ve benzeri) ve ürün (sabun, biyodizel ve benzeri) dönüştürülmesi ve biyodizel üretimi(kaynak ver.)	
Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:24.06.2007 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı		
Evsel, endüstriyel, ticari ve işyeri olmasına bakılmaksızın yurt içinde piyasaya sürülen plastik, metal, cam, kağıt-karton, kompozit ve benzeri malzemelerden yapılmış bütün ambalajlar ve bu ambalajların atıkları	Ambalajların tasarımı, üretimi, satışı aşamalarında atık oluşumunun önlenmesi ve önlenemeyen atıklarının geri kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım yolu ile bertaraf edilecek ambalaj atığı miktarının azaltılması (kirlilik önleme ve atık minimizasyonu)	
Atık Pil ve Aküm. Kontrolü yönetmeliği Yürürlük Tarihi:1.1.2005 ve 1.1.2007 (madde 9 b) Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı		
Pil ve akümülatör ürünlerinin etiketlenmesi ve işaretlenmesi, üretilmesinde zararlı madde miktarının azaltılması, kullanıldıktan sonra atıklarının evsel ve diğer atıklardan ayrı olarak toplanması, taşınması, bertarafı ile ithalat, transit geçiş ve ihracatına ilişkin yasak, sınırlama ve yükümlülükler, alınacak önlemler, yapılacak denetimler, tabi olunacak sorumluluklar	-(Yönetmelikle tanımlanan) zararlı maddeleri içermeyen pil ve akümülatör üretimi (çevresel tasarım, malzeme ikamesi) -Uzun ömürlü ve şarj edilebilir pil ve akümülatörlerin üretimine öncelik verilmesi (çevresel tasarım, kaynak verimliliği, atık önleme)	
Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:31.12.2004 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı		
Su ortamlarının kalite sınıflandırmaları ve kullanım amaçları, su kalitesinin korunmasına ilişkin planlama esasları ve yasakları, atıksuların boşaltım ilkelerini ve boşaltım izni esasları, atıksu altyapı tesisleri ile ilgili esasları ve su kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılacak izleme ve denetleme usul ve esasları	<i>Madde 4:</i> <i>d) Atıksu miktarını ve atık sudaki atık konsantrasyonunu en aza indirerek kirliliği kaynağında önleyecek teknoloji ile üretim yapılması,</i> <i>e) Atık su artımında teknik ve ekonomik açıdan uygun arıtma yöntemlerinin seçilmesi,</i> <i>f) Benzer nitelikte atıksu üreten endüstriler ve yerleşimler için ortak atıksu arıtma tesisi kurulması,</i>	Not 1: Önemli Tanımlar Atıksu: Evsel, endüstriyel, tarımsal ve diğer kullanımlar sonucunda kirlenmiş veya özellikleri kısmen veya tamamen değişmiş sular ile maden ocakları ve cevher hazırlama tesislerinden kaynaklanan sular ve yapılaşmış kaplamalı ve kaplamasız şehir bölgelerinden cadde, otopark ve benzeri alanlardan yağışların yüzey veya yüzeyaltı akışa dönüşmesi sonucunda gelen suları,

*Kıta içi su kaynaklarının her türlü kullanım amacıyla korunması, kirlenmesinin önlenmesi ve kirlenmiş olan su kaynaklarının su kalitesinin iyileştirilmesi amacıyla havzanın özelliklerinin de dikkate alındığı bir **havza koruma planı** yapılması esastır. Yapılan havza koruma planı sonucunda uzun vadeli bir koruma programı ve koruma tedbirleri belirlenir. Bu yolla hazırlanacak koruyucu plana uyulması esastır. Havza koruma planı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü ve ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça yapılır ve/veya yaptırılır.*

Madde 28 (Arıtılmış Atıksuların Sulamada Kullanımı)
*Sulama suyunun kıt olduğu ve ekonomik değer taşıdığı yörelerde, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliğinde verilen sulama suyu kalite kriterlerini sağlayacak derecede **arıtılmış atıksuların, sulama suyu olarak kullanılması teşvik edilir.** Bu amaçla uygulanacak ön işlemler ve yapılması gereken incelemeler Teknik Usuller Tebliğine göre yapılır. **Bir atıksu kütlesinin bu tür kullanımlara uygunluğu, valilikçe il çevre ve orman müdürlüğü, il tarım müdürlüğü ve devlet su işleri bölge müdürlüğünden oluşturulacak komisyonca belirlenir.***

Madde 30 (Atıksu Miktarını ve Zararlarını Azaltmak için Alınabilecek Tedbirler)
Atıksu arıtımı için uygulanabilir olduğu genelde kabul edilmiş metodlar, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliğinde tanımlanır. Atıksu arıtım metodları seçilirken, alıcı ortam dışında kalan hava kirlenmesi, toprak kirlenmesi, katı artıklar gibi çevre sorunlarına neden olmamak üzere gerekli tedbirler alınır.

Madde 31 (Endüstriyel Atıksu Deşarj Standartları)
Endüstriler üretim tiplerine göre gruplandırılmış ve onaltı tane sektör oluşturulmuştur. Bu sektörlerle giren tesislerden tamamen kuru tipte çalışanlar için Ek Tablo 5-20 arasındaki atıksu standartları uygulanmaz. Bu sektörler ve sektörlerin içerdiği endüstri tipleri aşağıda verilmiştir;
a) Gıda sanayii sektörü; un fabrikaları, makarna fabrikaları, maya sanayii, süt ve süt ürünleri, yağlı

Atıksu arıtımı: Suların çeşitli kullanımlar sonucunda atıksu haline dönüşerek yitirdikleri fiziksel, kimyasal ve bakteriyolojik özelliklerinin bir kısmını veya tamamını tekrar kazandırabilmek ve/veya boşaldıkları alıcı ortamın doğal fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik ve ekolojik özelliklerini değiştirmeyecek hale getirebilmek için uygulanan fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma işlemlerinin birini veya birkaçını,
Atıksu kaynakları: Faaliyet ve üretimleri nedeniyle atıksuların oluşumuna yolaçan konutlar, ticari binalar, endüstri kuruluşları, maden ocakları, cevher yıkama ve zenginleştirme tesisleri, kentsel bölgeler, tarımsal alanlar, sanayi bölgeleri, tamirhaneler, atölyeler, hastaneler ve benzeri kurum, kuruluş ve işletmeler ve alanlardır.

Deşarj: Arıtılmış olsun olmasın, atıksuların doğrudan veya dolaylı olarak alıcı ortama (sulamadan dönen drenaj sularının kıydan veya uygun mühendislik yapıları kullanılarak toprağa sızdırılması hariç) veya sistemli bir şekilde yeraltına boşaltılmasını,
Ekonomik uygulanabilirliği ispatlanmış ileri arıtma teknolojileri: Sürekli işletilmesinde başarısı tecrübeyle sabit olan, mukayese edilebilir metodlar, düzenekler ve işletme şekilleriyle kontrolleri yapılabilen, alıcı ortamlara ve atıksu altyapı tesislerine deşarj kısıtlarını sağlayıcı tedbirleri pratikleştiren ve kullanışlı hale getiren, ileri ve ülke şartlarında uygulanabilir teknolojik metodlar, düzenekler, işletme biçimleri ve arıtma metodları,

Su kirliliği: Su kaynağının kimyasal, fiziksel, bakteriyolojik, radyoaktif ve ekolojik özelliklerinin olumsuz yönde değişmesi şeklinde gözlenen ve doğrudan veya dolaylı yoldan biyolojik kaynaklarda, insan sağlığında, balıkçılıkta, su kalitesinde ve suyun diğer amaçlarla kullanılmasında engelleyici bozulmalar yaratacak madde veya enerji atıklarının boşaltılmasını,
Zehirlilik (toksikite): Zehirli olarak tanımlanan bir maddenin belirli bir konsantrasyondan fazla olarak su ortamında bulunmasıyla insan sağlığının, çeşitli indikatör organizmaların sağlığının ve ekosistem

	<p><i>tohumlardan yağ çıkarılması ve sıvı yağ rafinasyonu, zeytin yağı ve sabun üretimi, katı yağ rafinasyonu, mezbahalar ve entegre et tesisleri, balık ve kemik unu üretimi, havyan kesimi yan ürünleri işleme, sebze ve meyve yıkama ve işleme, bitki işleme, şeker sanayii, tuz işletmeleri, tarla balıkçılığı, su ürünleri değerlendirme ve buna benzer sanayi kuruluşları.</i></p> <p><i>b) İçki sanayii sektörü; alkolsüz içkiler (meşrubat) sanayii, alkol ve alkollü içki sanayi, bira ve malt üretimi, melastan alkol üretimi.</i></p> <p><i>c) Maden sanayii sektörü; demir ve demir dışı metal cevherleri, kömür üretimi ve nakli, bor cevheri, seramik ve toprak sanayii, çimento, taş kırma, toprak sanayii ve buna benzer sanayi kuruluşları.</i></p> <p><i>d) Cam sanayii sektörü; cam eşya, düz cam ve pencere camı imali, cam yünü hazırlama, gümüş kaplamalı ve kaplamasız ayna imali.</i></p> <p><i>e) Kömür hazırlama işleme ve enerji üretimi sektörü; taş kömürü ve linyit kömürü hazırlama, kok ve havagazı üretimi, termik santraller, nükleer santraller, jeotermal santraller, soğutma suyu ve benzerleri, kapalı devre çalışan endüstriyel soğutma suları, fuel-oil ve kömürle çalışan buhar kazanları ve benzeri tesisler.</i></p> <p>f) Tekstil sanayii sektörü; açık elyaf, iplik üretimi ve terbiyesi, dokunmuş kumaş terbiyesi, pamuklu tekstil ve benzerleri, çırçır sanayii, yün yıkama, terbiye, dokuma ve benzerleri, örgü kumaş terbiyesi ve benzerleri, halı terbiyesi ve benzerleri, sentetik tekstil terbiyesi ve benzerleri.</p> <p><i>g) Petrol sanayii sektörü; petrol rafinerileri, petrol dolum tesisleri ve benzerleri.</i></p> <p><i>h) Deri ve deri mamülleri sanayi.</i></p> <p><i>ı) Selüloz, kağıt, karton sanayii sektörü; yarı selüloz üretimi, ağartılmamış selüloz üretimi, ağartılmış selüloz üretimi, saf selüloz üretimi, nişasta katkısız kağıt üretimi, nişasta katkılı kağıt üretimi, saf selülozdan elde edilen çok ince dokulu kağıt üretimi, yüzey kaplamalı-dolgulu kağıt üretimi, kırıntı kağıt yüzdesi yüksek olmayan kağıt üretimi, kırıntı kağıttan kağıt üretimi, parşömen kağıdı üretimi ve benzerleri.</i></p>	<p>dengecinin tehdit edilmesini; akut veya kronik hastalıklara, teratojenik, genetik bozulmalara ve ölümlere yol açması özelliğini,</p> <p>NOT 2: Tablo 10: Tekstil Sanayii Atık Sularının Alıcı Ortama Deşarj Standartları</p>
--	--	--

	<p>j) Kimya sanayii sektörü; klor alkali sanayii, perborat ve diğer bor ürünleri sanayii; zırnık üretimi ve benzerleri, boya ve mürekkep sanayii; boya ham madde ve yardımcı madde sanayii; ilaç sanayii; gübre sanayii; plastik sanayii; boru, film, hortum, kauçuk sanayii; taşıt lastiği ve lastik kaplamacılığı, tıbbi ve zirai müstahzarat sanayii (laboratuvarlar, tanenli maddeler, kozmetik); deterjan sanayii; petrokimya ve hidrokarbon üretim tesisleri, soda üretimi, karpit üretimi, baryum bileşikleri üretimi, dispers oksitler üretimi ve benzerleri.</p> <p>k) Metal sanayii sektörü; demir çelik işleme tesisleri, genelde metal hazırlama ve işleme, galvanizleme, dağlama, elektrolitik kaplama, metal renklendirme, çinko kaplama, su verme-sertleştirme, iletken plaka imalatı, akü imalatı, emayeleme, surlama, mineleme tesisleri, metal taşlama ve zımparalama tesisleri, metal cilalama ve vernikleme tesisleri, laklama-boyama, demir dışı metal üretimi, alüminyum oksit ve alüminyum izabesi, demir ve demir dışı dökümhane ve metal şekillendirme ve benzerleri.</p> <p>l) Ağaç mamülleri ve mobilya sanayii sektörü; kereste ve doğrama, sunta, kutu, ambalaj, mekik, duralit ve benzerleri.</p> <p>m) Seri makina imalatı, elektrik makinaları ve teçhizatı, yedek parça sanayii sektörü.</p> <p>n) Taşıt fabrikaları ve tamirhaneleri sanayi; motorlu ve motorsuz taşıt tamirhaneleri, otomobil, kamyon, traktör, minibüs, bisiklet, motosiklet ve benzeri taşıt aracı üreten fabrikalar, tersaneler ve gemi söküm tesisleri.</p> <p>o) Karışık endüstriler; büyük ve küçük organize sanayi bölgeleri ve sektör belirlemesi yapılamayan diğer sanayiler.</p> <p>p) Endüstriyel nitelikli atıksu üreten diğer tesisler; içme suyu filtrelerinin geri yıkama suları, endüstriyel soğutma suları, hava kirliliği kontrol amacıyla kullanılan filtre su ve çamurları, benzin istasyonları, yer ve taşıt yıkama atıksuları, katı atık değerlendirme ve bertaraf tesislerinden gelen atıksular, benzin istasyonlarından gelen atıksular, tutkal ve zambak üretimi atıksuları, su yumuşatma, demineralizasyon ve rejenerasyon, aktif</p>	
--	--	--

	<p><i>karbon yıkama, rejenerasyon ve Biodizel tesisleri.</i></p> <p>Madde 45 <i>d) Kirlenici maddeler ihtiva etmeyen soğutma sularının, yetkili atıksu altyapı tesisleri yönetiminin özel onayı olmadan kanalizasyon sistemine bağlanması yasaktır.</i> <i>e) Endüstriyel atıksular ön arıtma gereğini ortadan kaldırmak üzere kirlenilmemiş sularla seyreltilerek kanalizasyon sistemine verilemez.</i></p> <p>Madde 54 (İzleme) <i>Atıksu arıtma tesisi işletmecileri, arıtma tesislerinin verimli olarak çalıştığının izlenmesinden ve kayıtlarının tutulmasından sorumludur.</i></p>	
Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:03.07.2009 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre Ve Orman Bakanlığı		
<p>İşletmelerin kurulması ve işletilmesi için gerekli esaslar, işletmeden çıkan hava emisyonları ve işletmenin etki alanı içerisinde hava kirliliğinin önlenmesinin tetkik ve tespiti ile, yakıtların, ham maddelerin ve ürünlerin üretilmesi, kullanılması, depolanması ve taşınmasına ilişkin usul ve esaslar</p>	<p>MADDE 6 <i>Hava emisyonu kapsamında değerlendirilen işletmelerin kurulması ve işletilmesinde:</i> <i>a) İşletmenin çevreye zararlı etkilerinin mevcut en iyi üretim ve/veya arıtım teknikleri uygulanarak azaltılmak suretiyle kirlilik oluşturmaması,</i> MADDE 12 (Kirlilikten kaynaklanan zararlar) <i>(1) Bir işletmeden/tesisten kaynaklanan emisyonların etkilerinin komşu bir taşınmaza zarar vermesini önlemek amacıyla zararlı etkinin ortadan kaldırılması için gerekli tedbirlerin alınması faaliyet sahibinden yetkili merci tarafından istenir. Daha önce verilen ve kesinleşen bir izin bu Yönetmelik hükümlerine aykırılığın tespit edilmesi durumunda kaldırılır.</i> MADDE 29 (Toplam hava emisyonu sınırlaması) <i>(1) Valilik, sanayi tesislerinin yoğun olarak bulunduğu, toplam emisyon sınırlaması yapılacak kritik bölgelerde faaliyet gösteren işletmelerin tümünden herhangi bir anda dış havaya verilen toplam emisyonu sınırlandırıcı tedbirler isteyebilir. Toplam emisyon sınırlaması yapılacak kritik bölgeler Valilik tarafından belirlenir. Valilik, bu bölgelere kurulacak çevre iznine tabi olan veya olmayan yeni bir tesisin toplam emisyon miktarıyla ilgili olarak</i></p>	<p>Not 1: Önemli Tanımlar Az Atıklı Teknolojiler: Sanayi tesislerinden kaynaklanan atıkların üretim prosesinin son aşamasında arıtılmasına dayalı teknolojik seviye yerine tercih edilen ve temiz üretim tekniklerini temel alan, kirlenmeyen, temiz ve az atıklı teknolojileri, Emisyonlar: Yakıt ve benzerlerinin yakılmasıyla; sentez, ayrışma, buharlaşma ve benzeri işlemlerle; maddelerin yığılması, ayrılması, taşınması ve diğer mekanik işlemler sonucu bir tesisten atmosfere yayılan hava kirlenitçileri, Hava Kalitesi: İnsan ve çevresi üzerine etki eden çevre havasında, hava kirliliğinin göstergesi olan kirlenitçilerin artan miktarıyla azalan kalitelerini Üretim Prosesi: Yakıtın ham madde ile birlikte muamele gördüğü veya yakıttan elde edilen enerjinin hammaddeyi veya ürünü kurutma, kavurma ve benzeri işlemlerde kullanıldığı ve bacasından proses kaynaklı baca gazı emisyonlarının ve yanma gazlarının birlikte çıktığı veya sadece proses kaynaklı baca gazı emisyonlarının çıktığı tesisleri, Yakma Tesisi: Yakıtın yakılması sonucunda, yakıt içeriğinde bulunan kimyasal enerjinin ısı enerjisine</p>

	<p>geçici veya sürekli sınırlandırma kararları alabilir veya yeni bir tesisin bölge içinde kurulmasına Planlama ve ÇED aşamalarında yapılan değerlendirmelerde dikkate alınarak uygunluk kararı vermeyebilir. Gerekli görülmesi halinde Bakanlık da bu yetkiyi kullanır.</p> <p>MADDE 31 (Yakıt ve hammadde belirlenmesi) <i>(1) Yetkili merci, hava kirliliğinin ciddi boyutlara eriştiği zamanlarda ve bölgelerde, yakıt ve hammaddesi değiştirilebilen tesislerde hava kirliliğinin azaltılması amacıyla kullanılacak uygun nitelikte yakıt veya hammadde belirleyebilir.</i></p>	<p>dönüştürülerek yararlanıldığı, buhar kazanı ve kızgın yağ kazanı, termik santral kazanı, gaz türbini, gaz motoru gibi sıcak su, buhar ve benzeri üreterek enerji sağlayan tesisleri,</p>
<p>Toprak Kirliliğinin Kontrolü Ve Noktasal Kaynaklı Kirilenmiş Sahalara Dair Yönetmelik Yürürlük Tarihi:08.06.2010 Sorumlu Kuruluş:(E) Çevre ve Orman Bakanlığı</p>		
<p>Toprak kirliliğinin önlenmesi, kirlenmenin mevcut olduğu veya olması muhtemel sahaların ve sektörlerin tespiti, kayıt altına alınması, kirlenmiş toprakların ve sahaların temizlenmesi ve izlenmesine ilişkin teknik ve idari usul ve esaslar</p>	<p>Madde 6 (İlkeler)</p> <p><i>(1) Toprak kirliliğinin önlenmesi ve giderilmesine ilişkin ilkeler şunlardır:</i></p> <p><i>a) Toprak kirliliğinin kaynağında önlenmesi esastır.</i> <i>b) Her türlü atık ve artığı, toprağa zarar verecek şekilde, Çevre Kanunu ve ilgili mevzuatta belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde toprağa vermek, depolamak gibi faaliyetlerde bulunmak yasaktır.</i> <i>c) Kirlili toprak temiz toprak ile karıştırılamaz.</i> <i>ç) Tehlikeli maddelerin kullanıldığı, depolandığı, üretildiği faaliyetler ya da tesisler ile atıkların üretildiği, bertaraf veya geri kazanımının yapıldığı tesislerde, kaza ihtimali göz önüne alınarak, toprak kirlenmesine engel olacak tedbirler alınır.</i></p> <p>Madde 37 (Sorumluluk ve çevresel zararın tahsili)</p> <p><i>(1) Toprak veya yeraltısuyu kirliliğine neden olan faaliyet sahipleri Çevre Kanununun 13 üncü maddesinin altıncı fıkrası ve 28 inci maddesi kapsamında sorumludur.</i></p>	<p>Not 1: Önemli Tanımlar Noktasal kaynaklı toprak kirliliği: Tehlikeli atıkların toplanması, taşınması, geçici ve ara depolanması, geri kazanımı, yeniden kullanılması ve bertarafı sırasında meydana gelebilecek kazalar sonucunda veya tehlikeli atıkların mevzuata aykırı şekilde yukarıdaki faaliyetlere konu olması sonucunda ya da sanayi tesislerindeki çeşitli tehlikeli kimyasal maddelerin depolanmaları ve nakledilmeleri sırasında meydana gelebilecek kazalar veya afetler sonucunda oluşan döküntü veya sızıntı ve benzeri gibi noktasal kaynaklardan dolayı oluşan toprak kirliliği, Not 2: Ek-2, Tablo 2’de (Potansiyel Toprak Kirletici Faaliyetler ve Faaliyete Özel Kirlilik Gösterge Parametreleri Listesi) yer alan tekstil faaliyetleri:dokumanın aprelenmesi, diğer giyim eşyası ve aksesuarlarının imalatı, tekstil ve kurk ürünlerinin yıkanması ve kuru temizleme</p>

	<p>Toprak kirliliğine sebep olan sorumlu kişilerin çevresel zararı durdurmak, gidermek ve azaltmak için gerekli önlemleri almaması veya bu önlemlerin yetkili makamlarca doğrudan alınması nedeniyle kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan veya yapılması gereken harcamalar, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre toprak veya yeraltısuyu kirliliğinden sorumlu olanlardan tahsil edilir.</p> <p>Madde 8 (Faaliyet ön bilgi formu düzenleme yükümlülüğü)</p> <p>(1) Ek-2, Tablo 2’de yer alan faaliyetleri yürüten mevcut faaliyet sahipleri ile yeni başlayacak faaliyet sahipleri Ek-3’de yer alan Faaliyet Ön Bilgi Formunu Kirlenmiş Sahalar Bilgi Sisteminde doldurarak il müdürlüğüne bildirir</p>	
<p>Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi Ve Yönetimi Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:04.06.2010 Sorumlu Kuruluş: (E) Çevre ve Orman Bakanlığı</p>		
<p>Özellikle nüfusun yoğun olduğu alanlarda, parklarda veya yerleşim bölgelerindeki diğer sessiz alanlarda, açık arazideki sessiz alanlarda, okul, hastane ve diğer gürültüye hassas alanlar da dahil olmak üzere insanların maruz kaldığı çevresel gürültüler ile çevresel titreşime yönelik esas ve usuller</p>	<p>MADDE 5 (Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları)</p> <p><i>a) Kişilerin huzur ve sükununu beden ve ruh sağlığını gürültü ile bozmayacak bir çevrenin geliştirilmesi gayesiyle, çevresel gürültüyü azaltacak program ve politikaları belirlemek, buna yönelik mevzuat ve mevzuatın uygulanmasını kolaylaştırıcı her türlü dokümanı hazırlamak, bu Yönetmeliğin uygulanmasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla, sorumludur.</i></p> <p>MADDE 15 (Sanayi tesislerinde kullanılan alet, ekipman ve makinelerde uyulması gereken şartlar)</p> <p><i>Sanayi tesislerinde kullanılan alet, ekipman ve makinelerde 3/3/2009 tarihli ve 27158 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Makina Emniyeti Yönetmeliğinde (2006/42/AT) belirtilen esaslar sağlanır. Sanayi tesislerinde kullanılan alet, ekipman ve makinelerin ses gücü seviyeleri ile ilgili düzenlemeleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun hükümleri uyarınca Sanayi ve Ticaret Bakanlığı yapar. Sanayi tesislerinde çalışanların kulak sağlık ve konforu</i></p>	<p>Not: Önemli Tanımlar Çevresel gürültü: Ulaşım araçları, kara yolu trafiği, demir yolu trafiği, hava yolu trafiği, deniz yolu trafiği, açık alanda kullanılan teçhizat, şantiye alanları, sanayi tesisleri, atölye, imalathane, işyerleri ve benzeri ile rekreasyon ve eğlence yerlerinden çevreye yayılan gürültü dâhil olmak üzere, insan faaliyetleri neticesinde oluşan zararlı veya istenmeyen açık hava sesler</p> <p>Kaynakta tedbirler: Gürültü üreten ses kaynağının yapısı, işletme tekniği, oturduğu zemin, montaj biçimi ve buna benzer doğrudan kaynak ile ilgili olarak alınabilecek tedbirler</p>

	<p><i>açısından maruz kaldıkları gürültü ve titreşim seviyeleri için; 23/12/2003 tarihli ve 25325 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Gürültü Yönetmeliği ile 23/12/2003 tarihli ve 25325 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Titreşim Yönetmeliğinde belirtilen esaslar sağlanır.</i></p> <p>MADDE 40 (Uygulamaya yönelik açıklayıcı doküman hazırlanması)</p> <p><i>Bu Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik olarak; gürültü haritalama, gürültü kontrol tedbirleri, uzmanlığa yönelik esaslar, akustik ve çevresel gürültü seviyesi değerlendirme raporu, ölçüm metotlarına ilişkin açıklayıcı dokümanlar ile idari yaptırım konularına açıklık getirecek açıklayıcı dokümanlar gibi her türlü doküman Bakanlıkça hazırlanır ve yayımlanır.</i></p>	
<p>SERA GAZI EMİSYONLARININ TAKİBİ HAKKINDA YÖNETMELİK Yürürlük Tarihi: 25.04.2012 Sorumlu Kuruluş: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</p>		
<p>Bu Yönetmelik; Ekli listesinde yer alan faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının izlenmesi, doğrulanması ve raporlanması iş ve işlemlerini, bu iş ve işlemler hakkında yetkili bulunan mercilerin görev ve sorumluluklarını ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yetkilendirilmiş doğrulayıcı kuruluşların, işletmelerin ve işletmecilerin mükellefiyetlerinin belirlenmesine dair usûl ve esasları kapsamaktadır.</p>	<p>Bu Yönetmelik ile “sera gazları ile ilgili çevresel veri altyapısının geliştirilmesi”nin sağlanmasının amaçlandığı anlaşılmaktadır.</p>	<p>Yönetmelik kapsamında yer alan işletmelerin faaliyet kategorileri Ek-1’de şu şekilde sayılmaktadır:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri tesislerde yakıtların yakılması, Petrol rafinasyonu, kok üretimi - Metal cevheri (sülfür cevheri dâhil) kavrulması, sinterlenmesi veyapeletlenmesi. - Kapasitesi 2,5 ton/saat ve üzeri, sürekli döküm de dâhil olmak üzere, pik demir ve çelik üretimi - Toplam anma ısı gücü 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak demir içeren metallerin (demirli alaşımlar dâhil) üretimi veya işlenmesi. - Birincil alüminyum üretimi -Toplam anma ısı gücü (indirgeme maddesi olarak kullanılan yakıtlar dâhil) 20 MW ve üzeri yakma üniteleri kullanılarak alaşımların üretimi, rafine edilmesi, dökümhane dökümü, vb. dâhil olmak üzere demir dışı metallerin üretimi veya işlenmesi - Günlük kapasitesi 500 ton ve üzeri döner fırınlarda veya günlük kapasitesi 50 tonu aşan diğer ocaklarda klinker üretimi - Günlük ergitme kapasitesi 20 ton ve üzeri cam elyafı da dâhil olmak üzere cam üretimi - Günlük üretim kapasitesi 75 ton ve üzeri, özellikle çatı kiremitleri, tuğlalar, refrakter tuğlalar, karolar, taş ürünler

		<p>veya porselen olmak üzere, pişirme ile seramik ürünlerin üretimi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odundan veya diğer lifli malzemelerden selüloz üretimi - Günlük üretim kapasitesi 20 ton ve üzeri, kâğıt, mukavva veya karton üretimi - Nitrik asit üretimi - Amonyak üretimi vd. <p>Yönetmelik kapsamındaki işletmelere; İşletmeler her bir tesis için, sera gazı emisyon izleme plânı hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir.(madde 6)</p> <p>İşletmeci, izleme plânını sera gazı emisyonlarının ilk izlenmeye başladığı tarihten en az altı ay önce onaylanmak üzere Bakanlığa göndermek zorundadır. (madde 6).</p>
--	--	--

ENERJİ VERİMLİLİĞİ MEVZUATI

ENERJİ VERİMLİLİĞİ KANUNU Yürürlük Tarihi:2/5/2007 (Bakanlar Kurulu yürütür) **Sorumlu Kuruluş:** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü

Enerjinin üretimden tüketim tüm aşamalarında, sanayi, binalar ve ulaşımda enerji verimliliğinin artırılması ve desteklenmesi; toplum genelinde enerji bilincinin geliştirilmesi ve yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanılması amaçlanmaktadır.	Kanun, enerjinin etkin kullanımını ve çevrenin korunması için enerji kaynaklarının ve enerji kullanımında verimliliğin artırılmasını amaçlamaktadır. Bununla ilgili görev, sorumluluk ve faaliyetler kanunla düzenlenmiştir.	
--	--	--

Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik Yürürlük Tarihi: 27/10/2011 (Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı yürütür) **Sorumlu Kuruluş:** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü

Bu yönetmelik, kanunun amacına yönelik usul ve esasları düzenler. Bu Yönetmelik enerji verimliliğine yönelik hizmetler ile çalışmaların yönlendirilmesi ve yaygınlaştırılmasında üniversitelerin, meslek odalarının ve enerji verimliliği danışmanlık şirketlerinin yetkilendirilmesine, enerji yönetimi uygulamalarına, enerji yöneticileri ile enerji yönetim birimlerinin görev ve sorumluluklarına, enerji verimliliği ile ilgili eğitim ve sertifikalandırma faaliyetlerine, etüt ve projelere, projelerin desteklenmesine ve gönüllü anlaşma		<p>Tanımlar: <i>Enerji yönetimi: Enerji kaynaklarının ve enerjinin verimli kullanılmasını sağlamak üzere yürütülen eğitim, etüt, ölçüm, izleme, planlama ve uygulama faaliyetlerini ifade eder.</i></p> <p>Enerji Yönetimi Madde 8 (i) bendi: <i>Toplam ve birim ürün veya fayda başına karbondioksit</i></p>	<p>Enerji Yönetim Sistemi TS ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi-Kullanım Kılavuzu ve Şartlar Standardına uygun şekilde oluşturulur.</p> <p>Madde 9, (1) ve (2) enerji yönetimi uygulanması zorunlu olan işletmeleri düzenlemektedir.</p>
--	--	---	---

<p>uygulamalarına, talep tarafı yönetimine, elektrik enerjisi üretiminde, iletiminde, dağıtımında ve tüketiminde enerji verimliliğinin artırılmasına, termik santrallerin atık ısılarından yararlanılmasına, açık alan aydınlatmalarına, biyoyakıt ve hidrojen gibi alternatif yakıt kullanımının özendirilmesine ve idari yaptırımlara ilişkin usul ve esasları kapsar.</p>		<p><i>salımlarının ve enerji verimliliği tedbirleri ile azaltılabilecek salım miktarlarının belirlenmesi.</i> Madde 9: (3) Yıllık toplam enerji tüketimi bin TEP'ten az olan endüstriyel işletmelerde, 8 inci maddede belirtilen enerji yönetimi uygulamalarının yerine getirilmesine yardımcı olmak amacıyla bilgilendirme, bilinçlendirme ve örnek uygulama gibi çalışmalar yapmak ve organize sanayi bölgesi tarafından veya onun adına yürütülen enerji üretim, iletim veya dağıtım faaliyetleri kapsamında, 8 inci maddede belirtilen çalışmaları yapmak üzere, bölgesinde faal durumda en az elli işletme bulunan organize sanayi bölgelerinde enerji yönetim birimi kurulur. Bilgi verme yükümlülüğü MADDE 32 <i>(3) Endüstriyel alanda faaliyet gösteren işletmeler ile Kanun ve bu Yönetmelik kapsamına giren bina ve tesislerin enerji tüketimlerinin izlenmesi ve performans göstergelerinin geliştirilmesi için gerekli veri tabanı, gerektiğinde Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, valilikler ve belediyeler ile işbirliği yapmak suretiyle, Genel Müdürlük tarafından oluşturulur.</i></p>		<p>Bilinçlendirme ve tanıtım etkinlikleri MADDE 24 – (1) Kamu kesiminde faaliyet yürüten kurum ve kuruluşlar toplumda enerji kültürünün ve verimlilik bilincinin gelişimine katkıda bulunmak amacıyla, Genel Müdürlük ile koordineli olarak tanıtım ve bilinçlendirme etkinlikleri düzenler veya Genel Müdürlük tarafından organize edilen etkinliklere katkıda bulunur.</p>
--	--	--	--	--

Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:5/12/2009 (Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür) Sorumlu Kuruluş:Çevre ve Şehircilik Bakanlığı		
<p>Mevcut ve yeni yapılacak binalarda Mimari tasarım, mekanik tesisat, aydınlatma, elektrik tesisatı gibi binanın enerji kullanımını ilgilendiren konularda bina projelerinin ve enerji kimlik belgesinin hazırlanmasına ve uygulanmasına ilişkin hesaplama metotlarına, standartlara, yöntemlere ve asgari performans kriterlerine; Enerji kimlik belgesi düzenlenmesi, bina kontrolleri ve denetim faaliyetleri için yetkilendirmelere; Enerji ihtiyacının, kojenerasyon sistemi ve yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanmasına; Ülke genelindeki bina envanterinin oluşturulmasına ve güncel tutulmasına, toplumdaki enerji kültürü ve verimlilik bilincinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetlerine ilişkin iş ve işlemleri kapsar.</p>	<p>Yönetmelik, binalar özelinde enerji verimliliği ve enerji kimlik belgesi çalışmalarını kapsadığı için temiz üretim kavramı ile doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.</p>	<p>Yönetmelik hükümlerinde Madde 26: (g) <i>Nihai enerji tüketiminin oluşturduğu sera gazlarının kullanım alanı başına yıllık miktarı (kg CO₂/m²-yıl) ile (ğ)Binaların kullanım alanı başına düşen yıllık sera gazı salımının, A ile G arasında değişen bir referans ölçeğine göre sınıflandırılması (kg CO₂/m²-yıl) hükümleri yer almaktadır</i></p>
Merkezi Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Sistemlerinde Isınma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmelik Yürürlük Tarihi:14/4/2008 (Çevre ve Şehircilik Bakanı yürütür.)Sorumlu Kuruluş: Çevre ve Şehircilik Bakanlığı		
<p>Bu Yönetmeliğin amacı; mevcut ve yeni yapılacak birden fazla bağımsız bölüme sahip merkezî veya bölgesel ısıtma sistemli ve sıhhi sıcak su sistemli binalarda, ısıtma ve sıhhi sıcak su giderlerinin, bağımsız bölüm kullanıcılarına paylaştırılmasına ilişkin usûl ve esasları belirlemektir.</p>	<p>Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.</p>	
Ulaşımında Enerji Verimliliğinin Artırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik Yürürlük Tarihi: 9/6/2008 (Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı yürütür.) Sorumlu Kuruluş:Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı		
<p>Bu Yönetmelik ulaşımda enerji verimliliğinin artırılması amacıyla; motorlu araçların birim yakıt tüketimlerinin düşürülmesine, araçlarda verimlilik standartlarının yükseltilmesine, toplu taşımacılığın yaygınlaştırılmasına, trafik akımının artırılmasına yönelik sistemlerin kurulmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.</p>	<p>Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.</p>	<p>Tüketicinin bilgilendirilmesi Madde 12 – (1) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı; tüketicilerin bilinçli seçim yapabilmesine imkan vermek için, piyasada satışa veya kiraya sunulan yeni binek otomobillerinin CO2 emisyonu ve yakıt ekonomisi konusunda tüketicilerin bilgi edinmesini sağlar.</p>

KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği Yürürlük Tarihi:15/6/2010 (KOSGEB Başkanı yürütür.) Sorumlu Kuruluş: KOSGEB			
Bu Yönetmelik, işletmelere, girişimcilere, meslek kuruluşlarına ve işletici kuruluşlara yönelik KOSGEB tarafından oluşturulan destek programlarının uygulanmasına ilişkin esasları kapsar.		Dolaylı bir ilgisi bulunmaktadır	Destek programları Madde 5 (2) fıkrasında “çevre, enerji” konularını da kapsayacak şekilde desteklerin verileceğini ifade etmektedir.
Tanıtma ve Kullanma Kılavuzu Uygulama Esaslarına Dair Yönetmelik Yürürlük Tarihi:14/6/2003 (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür)Sorumlu Kuruluş: Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı			
Bu Yönetmelik ile üretilen veya ithal edilen sanayi mallarının tanıtım, kullanım, bakım ve basit onarımına ilişkin Türkçe kılavuzla ve gerektiğinde uluslararası sembol ve işaretleri kapsayan etiketle birlikte satılma zorunluluğu getirilmesi, tanıtma ve kullanma kılavuzuna ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla madde 5’te belirtilenler dışında tüm sanayi mallarını kapsamaktadır.	Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.	Tanıtma ve Kullanma Kılavuzunda Bulunması Gereken Bilgiler Madde 6 (n) bendi: Enerji tüketen mallarda, kullanma kılavuzunun ayrı bir bölümünde yer alacak şekilde düzenlenmiş, malın enerji tüketimi açısından verimli kullanımına ilişkin bilgiler.	
Millî eğitim bakanlığına bağlı okullarda enerji yöneticisi görevlendirilmesine ilişkin yönetmelik Yürürlük Tarihi:17/4/2009 Sorumlu Kuruluş: Millî Eğitim Bakanlığı, Yenilenebilir Enerji Genel Müdürlüğü			
Bu Yönetmeliğin amacı; Millî Eğitim Bakanlığına bağlı okullarda enerjinin etkin kullanılması, enerji israfının önlenmesi, enerji maliyetlerinin Millî Eğitim Bakanlığı bütçesi üzerindeki yükünün azaltılması ve çevrenin korunması için enerji kullanımında verimliliğin artırılması amacıyla enerji yöneticisi görevlendirilmesi ile ilgili usul ve esasları düzenlemekte ve MEB’e bağlı okulları kapsamaktadır.	Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır. Tanıtım ve bilinçlendirme faaliyetleri kapsamında il bazında değerlendirilebilir.	Enerji yöneticisinin görevleri MADDE 7 (1) fıkra: Okullardan sorumlu olarak görevlendirilen enerji yöneticileri Yönetmelik ile belirlenen enerji yönetimi ile ilgili görev, sorumluluk ve faaliyetlerin yanı sıra konuyla ilgili valiliklerce verilecek diğer görevleri de yürütür.	

<p>Sıvı ve Gaz Yakıtlı Yeni Sıcak Su Kazanlarının Verimlilik Gereklere Dair Yönetmelik Yürürlük Tarihi:5/6/2008 (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür)Sorumlu Kuruluş:Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı</p>		
<p>Bu Yönetmelik, nominal çıkış gücü 4 kW'tan az 400 kW'tan fazla olmayan sıvı veya gaz yakıtlı yeni sıcak su kazanlarında asgari enerji verimini temin etmek, çevre kirliliğinin azaltılmasını sağlamak ve kişilerin, evcil hayvanların ve malların emniyetini korumak maksadıyla sıvı veya gaz yakıtlı yeni sıcak su kazanlarının asgari teknik özelliklere haiz bir şekilde üretiminin sağlanması ile kullanımında uygulanacak esasları kapsar.</p>		<p>Bu Yönetmelik, 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı kanuna dayanılarak ve Avrupa Birliğinin 92/42/EC sayılı direktifine paralel olarak hazırlanmıştır. Kazanların enerji performanslarına göre etiketlenmesi de bu yönetmelik ile düzenlenmektedir.</p>
<p>Ev Tipi Klimaların Enerji Etiketlemesine İlişkin Yönetmelik Yürürlük Tarihi:14/12/2006 (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür) Sorumlu Kuruluş:Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı</p>		
<p>Bu Yönetmelik, elektrik dışında başka enerji kaynaklarıyla çalışan klimalar, havadan-suya ve sudan-suya sistemler ile 12 kW'den daha fazla soğutma gücüne sahip klimalar hariç olmak üzere, TS EN 14511 standardında veya ilgili uyumlaştırılmış ulusal standartlarda tanımlanmış elektrik enerjisi ile çalışan ev tipi klimaları kapsar.</p>	<p>Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.</p>	<p>29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı kanun ve Avrupa Birliğinin 2002/31/EC sayılı Direktifine paralel olarak düzenlenmiştir.</p>
<p>Ev Tipi Elektrikli Buzdolapları, Dondurucular ve Kombinasyonlarının Enerji Verimlilik Şartları ile ilgili Yönetmelik Yürürlük Tarihi:30/12/2006 (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür)Sorumlu Kuruluş:Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı</p>		
<p>Bu Yönetmelik, elektrik şebekesinden beslenen ve soğutucu cihazlar olarak isimlendirilen, ev tipi buzdolapları, donmuş gıda muhafaza dolapları, gıda dondurucuları ve Ek I'de tarif edilen bu cihazların kombinasyonlarını kapsar.</p>	<p>Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.</p>	<p>29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı kanun ve Avrupa Birliğinin 96/57/EC sayılı Direktifine paralel olarak düzenlenmiştir.</p>

Ev Tipi Buzdolapları, Derin Dondurucular, Buzdolabı Derin Dondurucular ve Bunların Bileşimlerinin Enerji Etiketlemesine Dair Yönetmelik Yürürlük Tarihi:30/1/2010 (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür) Sorumlu Kuruluş:Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı		
Bu Yönetmelik, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek IV’te belirtilen kategorilere ayrılan, elektrik enerjisiyle çalışan ev tipi buzdolaplarını, derin dondurucuları, buzdolabı derin dondurucuları ve bunların bileşimlerini kapsar.	Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.	29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı kanun ile 23/2/1995 tarihli ve 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 14 üncü ve 31 inci maddeleri ve Avrupa Birliğinin 94/2/EC sayılı Direktifine paralel olarak düzenlenmiştir.
Florasan Aydınlatma Balastlarının Enerji Verimliliği ile ilgili Yönetmelik Yürürlük Tarihi:30/12/2006 (Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı yürütür) Sorumlu Kuruluş:Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı		
Bu Yönetmelik, TS EN 50294 standardında tarif edilen florasan ışık kaynaklarının elektrik esaslı olarak çalışan balastlarını kapsar.	Doğrudan bir ilgisi bulunmamaktadır.	29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı kanun ile Avrupa Birliğinin 2000/55/EC sayılı Direktifine paralel olarak düzenlenmiştir.
Enerji ile ilgili Ürünlerin Çevreye Duyarlı Tasarımına İlişkin Yönetmelik (Eko-Tasarım) Yürürlük Tarihi:7/10/2010 (Bakanlar Kurulu yürütür.)		
Bu Yönetmeliğin amacı; enerji ile ilgili ürünlerin piyasaya arz edilebilmesi veya hizmete sunulabilmesi için, bu ürünlerin tasarımında uyulması zorunlu olan şartların çerçevesini belirlemek suretiyle enerji verimliliğini, çevre koruma düzeyini ve enerji arz güvenliğini artırarak sürdürülebilir kalkınmaya katkıda bulunmaktır. MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik kapsamına giren ürünler, yetkili kuruluşlarca yayımlanan uygulama tebliğleri ile belirlenir.	. İlgili kuruluşlar tebliğler çıkararak yönetmelik gereklerini yerine getireceklerdir	27/8/2011 tarihli resmi gazetede yayımlanan SGM-2011/7, SGM-2011/8, SGM-2011/9, SGM-2011/10, SGM-2011/11 ve 23/9/2011 tarihinde yayımlanan SGM-2011/15, SGM-2011/16, SGM-2011/17, SGM-2011/18, SGM-2011/19 numaralı tebliğler çıkarılmıştır.
Ürünlerin Enerji ve Diğer Kaynak Tüketimlerinin Etiketleme ve Standart Ürün Bilgileri Yoluyla Gösterilmesi Hakkında Yönetmelik Yürürlük Tarihi: 2/12/2011 (Bakanlar Kurulu yürütür.)		
Bu Yönetmeliğin amacı; etiketleme ve standart ürün bilgileri yoluyla enerji ile ilgili ürünlerin kullanım sırasındaki enerji ve diğer temel kaynak tüketimleri konusunda nihai kullanıcıların bilgilendirilmesini ve bu şekilde daha verimli ürünleri tercih etmelerini sağlamaktır. MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; kullanımları esnasında enerji ve diğer temel kaynak tüketimi üzerinde doğrudan ya da dolaylı etkisi olan enerji ile ilgili ürünleri kapsar.	Tebliğlerin ilgili kuruluşlarca çıkarılması beklenmektedir.	AB’nin 2010/30/EU Direktifi temel alınmıştır. Söz konusu “EKO ETİKETLEME” yönetmeliği ile teknolojik alandaki gelişmelere bağlı olarak gerektiği takdirde sınıflandırma işleminde üç ilave sınıf kullanılacaktır. Bu ilave sınıflar A+, A++ ve en verimli sınıf için A+++ olmaktadır

Mevzuat içerisinde yer alan tebliğlerde ilgili teknik konular düzenlenmiştir.

TEBLİĞLER

1. 5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanunu'nun 10 uncu Maddesine ve 5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 üncü Ve 17/7 nci Maddelerine Göre 2010 Yılında Uygulanacak Olan İdarî Para Cezalarına İlişkin Tebliğ (Sıra No: 2010-1)
Resmi Gazete Tarihi: 24.02.2011 **Resmi Gazete Sayısı:** 27856
2. Enerji Kaynaklarının Ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmeliğin 7 nci Maddesine Göre Yetki Belgesi Ve Sertifika Bedelleri Ve Sertifika Bedellerinin Yetkilendirilmiş Kurumlara Ödenecek Bölümü Hakkında Tebliğ (Sıra No: 2010-2)
Resmi Gazete Tarihi: 24.02.2011 **Resmi Gazete Sayısı:** 27856
3. 5627 Sayılı Enerji Verimliliği Kanunu Kapsamında Yapılacak Yetkilendirmeler, Sertifikalandırmalar, Raporlamalar ve Projeler Konusunda Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ (Sıra No: 2009-2)
Resmi Gazete Tarihi: 06.02.2009 **Resmi Gazete Sayısı:** 27133 (Ekleri var)

İLGİLİ TEBLİĞLER

1. Ev Tipi Ampullerin Enerji Etiketlemesine İlişkin Tebliğ
Resmi Gazete Tarihi: 20/8/2002 **Resmi Gazete Sayısı:** 24852
2. Ev Tipi Çamaşır Makinalarının Enerji Etiketlemesine İlişkin Tebliğ
Resmi Gazete Tarihi: 20/8/2002 **Resmi Gazete Sayısı:** 24852
3. Ev Tipi Bulaşık Makinalarının Enerji Etiketlemesine İlişkin Tebliğ
Resmi Gazete Tarihi: 20/8/2002 **Resmi Gazete Sayısı:** 24852
4. Ev Tipi Çamaşır Kurutma Makinalarının Enerji Etiketlemesine İlişkin Tebliğ
Resmi Gazete Tarihi: 20/8/2002 **Resmi Gazete Sayısı:** 24852
5. Ev Tipi Kurutmalı Çamaşır Makinalarının Enerji Etiketlemesine İlişkin Tebliğ
Resmi Gazete Tarihi: 20/8/2002 **Resmi Gazete Sayısı:** 24852
6. Ev Tipi Elektrik Fırınlarının Enerji Etiketlemesine İlişkin Tebliğ
Resmi Gazete Tarihi: 23/2/2003 **Resmi Gazete Sayısı:** 25032

EKO-TASARIM YÖNETMELİĞİ KAPSAMINDA ÇIKARILAN TEBLİĞLER

27 Ağustos 2011 tarih ve 28038 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan;

1. Harici Güç Kaynaklarının Yüksüz Durumdaki Enerji Tüketimi ve Ortalama Aktif Verimi İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklere Dair Tebliğ (SGM-2011/11)
2. Entegre Balastsız Flüoresan Lambalar, Yüksek Yoğunluklu Boşalmalı Lambalar ve Bu Lambaları Çalıştırabilen Balastlar ve Aydınlatma Armatürleri İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklere Dair Tebliğ (SGM-2011/10)
3. Doğrusal Olmayan Ev Tipi Lambalar İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklere Dair Tebliğ (SGM-2011/9)

4. Basit Set Üstü Sinyal Dönüştürücülerin Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklarine Dair Tebliğ (SGM-2011/8)
5. Ev ve Büro Tipi Elektrikli ve Elektronik Cihazların Hazır Bekleme ve Kapalı Moddaki Elektrik Enerjisi Tüketimleri İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklarine Dair Tebliğ (SGM -2011/7)

23 Eylül 2011 tarih ve 28063 Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan;

6. Ev Tipi Soğutma Cihazları İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklarine Dair Tebliğ (SGM-2011/17)
7. Ev Tipi Çamaşır Makineleri İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklarine Dair Tebliğ (SGM-2011/18)
8. Ev Tipi Bulaşık Makineleri İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklarine Dair Tebliğ (SGM-2011/19)
9. Bağımsız ve Ürünlere Entegre Salmastrasız Devirdaim Pompaları İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklarine Dair Tebliğ (SGM-2011/15)
10. Televizyonlar İle İlgili Çevreye Duyarlı Tasarım Gereklarine Dair Tebliğ (SGM-2011/16)